

Vergaderjaar 2008–2009

26 448

Structuur van de uitvoering werk en inkomen (SUWI)

29 461

Arbeidsgehandicapten en reïntegratie

Nr. 410

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 7 augustus 2009

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft op 1 juli 2009 overleg gevoerd met Minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over:

- **de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 26 maart 2009 inzake de aanbieding Rapport WGA-monitor (29 461, nr. 50);**
- **de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 25 mei 2009 inzake Herbeoordeelden en brugbanen (26 448, nr. 399);**
- **de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 28 mei 2009 inzake Evaluatie WIA en herbeoordelingen WAO (26 448, nr. 401);**
- **de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 8 juni 2009 inzake het Ontwerpbesluit houdende wijziging van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheids-wetten (29 461, nr. 51);**
- **de brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid d.d. 22 juni 2009 inzake de UWV-rapportage herbeoordelingen en TNO-rapport brugbanen (26 448, nr. 404).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand stenografisch verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Jonker

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Post

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Jonker (CDA), voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Blok (VVD), Nicolaï (VVD), Jan Jacob van Dijk (CDA), Smeets (PvdA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Omtzigt (CDA), Van Hijum (CDA), Timmer (PvdA), Koşer Kaya (D66), De Wit (SP), ondervoorzitter, Luijben (SP), Ulenbelt (SP), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blankensma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Koppejan (CDA), Tony van Dijk (PVV), Spekman (PvdA), Vermeij (PvdA), Vermeij (PvdA), Thieme (PvdD), Karabulut (SP) en Vos (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Gerkens (SP), Sap (GroenLinks), De Krom (VVD), Weekers (VVD), Smilde (CDA), Depla (PvdA), Aptroot (VVD), Pieper (CDA), Willemse-van der Ploeg (CDA), Linhard (PvdA), Pechtold (D66), Spies (CDA), Irrgang (SP), Lempens (SP), Cramer (ChristenUnie), Biskop (CDA), Elias (VVD), Joldersma (CDA), Fritsma (PVV), Tang (PvdA), Heerts (PvdA), Ouwehand (PvdD), Gesthuizen (SP) en Heijnen (PvdA).

Voorzitter: Jonker
Griffier: Van de Wiel

Aanwezig zijn zes leden der Kamer, te weten: Van Hijum, Ulenbelt, Blok, Ortega-Martijn, Vermeij en Jonker,

en minister Donner, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn ministerie

De **voorzitter**: Ik heet iedereen van harte welkom. Dit AO is gepland van 10.00 tot 13.00 uur. Wellicht is dat niet helemaal noodzakelijk maar vooralsnog geef ik de leden het woord gedurende vijf minuten. Het woord is allereerst aan de heer Van Hijum van de CDA-fractie.

De heer **Van Hijum** (CDA): Voorzitter. Wij bespreken vandaag een aantal documenten die te maken hebben met de hervorming van de WAO, de herbeoordelingoperatie die is uitgevoerd en de aanloop naar de evaluatie. Toen ik het geheel tot mij nam, realiseerde ik mij dat het een heel complexe en ingrijpende operatie is geweest die grote gevolgen heeft gehad voor ontzettend veel mensen. Tegelijkertijd constateer ik dat het goed is geweest dat in die hele arbeidsongeschiktheidsregeling meer nadruk is komen te liggen op wat mensen nog wel kunnen in plaats op wat mensen niet meer kunnen. Er is ook nadrukkelijker gekeken naar verantwoordelijkheden van werkgevers en werknemers zelf in relatie tot de inschakeling in het arbeidsproces. Dat heeft ook echt een aantal dingen opgeleverd. Dat heeft geleid tot meer aandacht voor preventie, voor snelle werkherleving en voor re-integratie. Het heeft er ook toe geleid dat mensen langer in dienst blijven bij de werkgever waarbij zij in dienst zijn op het moment dat zij met de arbeidsongeschiktheid worden geconfronteerd. Het heeft er verder toe geleid dat het aantal werkenden en de duurzaamheid van de werkherleving langzaam maar zeker toeneemt. Ik vind dat op zich een goede ontwikkeling hoewel daarbij altijd moet worden aangetekend dat het voor een grote groep nog steeds niet geldt. Een aanzienlijke groep voelt zich nog steeds door gezondheidsproblemen belemmerd om aan de slag te gaan. Een grote groep is daarbij afhankelijk van flexwerk of van werk als zzp'er. Zij willen graag een duurzame werkherleving maar zijn daartoe niet in de gelegenheid gesteld. De vraag is hoe dat perspectief zich ontwikkelt in deze tijd van oplopende werkloosheid en grote aarzeling bij werkgevers om mensen in dienst te nemen en mensen een kans te geven. Wij hebben daar met verschillende groepen over gesproken, ook met mensen in de Wajong. Het geldt sowieso voor mensen die langdurig werkloos zijn. Ik vraag de minister ook om voor deze groep eens aan te geven hoe hij die kansen op werk inschat en hoe de instrumenten die wij met elkaar hebben bedacht om deze groep aan werk te helpen ook de komende periode nog actiever onder de aandacht kunnen worden gebracht van werkgevers dan op dit moment. Ik heb het dan vooral over een hele hoop instrumenten. Ik maak mij niet zo heel veel zorgen over het lagere aantal loonkostensubsidies dat wordt verstrekt. Ik ben er maar eerlijk over: wij hebben daar nooit veel van verwacht. Het gaat om het complex aan instrumenten, ook premiekortingen en no-risk-polissen. Dat zijn instrumenten die werkgevers over de drempel kunnen helpen om deze groepen een kans te geven.

Heel specifiek op het punt van de WGA en de discussie over de vervolguitering het volgende. Als het goed is, kunnen wij dit jaar daarvan een evaluatie tegemoet zien. Kan de minister aangeven wanneer die evaluatie van de WGA naar de Tweede Kamer komt? Uit de documenten die wij nu hebben gekregen, leiden wij af dat er nog relatief weinig terugval plaatsvindt naar de vervolguitering in de tweede fase, wat op zichzelf natuurlijk goed is want die is, hoe je het ook bekijkt, niet riant. Tegelijkertijd blijkt ook uit de rapportage dat die WGA-systematiek heel complex is. Veel

mensen zijn niet goed op de hoogte van hun precieze rechten en op welk inkomen zij terugvallen als zij in de WGA terechtkomen. Ik moet mij zelf ook altijd verdiepen in de systematiek voordat ik aan een AO als dit begin om te begrijpen hoe het ook alweer precies zit. Wij hebben die regeling behoorlijk ingewikkeld gemaakt. Ik vraag de minister graag om in de evaluatie van die WGA veel aandacht te besteden aan dat element, het element van de complexiteit, en aan de vraag in hoeverre die vervolguitkering in de tweede fase echt bijdraagt aan de prikkel tot werkhervatting.

Bij het verzekeringskarakter worden kritische kanttekeningen geplaatst, onder andere in het CPB-rapport Rethinking retirement waar de laatste tijd veel over is gesproken. Er wordt gesteld dat het in relatie tot de WIA en de kansen voor ouderen en oudere arbeidsongeschikten op zich goed is geweest dat de regeling voor arbeidsongeschiktheid activerender is geworden, maar dat het verzekeringskarakter daar ook wel enigszins onder heeft geleden. Ik vraag de minister om in de evaluatie ook goed naar dat element te kijken en na te denken over het perspectief voor werkloze, gedeeltelijk arbeidsongeschikte ouderen.

De heer **Ulenbelt** (SP): Hoor ik nu bij het CDA een pleidooi om de vervolguitkering af te schaffen omdat het geen riantere regeling is? U zegt al dat het geen werk oplevert. Zie ik een opening om deze belabberde uitkering niet in te laten gaan en het bij het oude te houden?

De heer **Van Hijum** (CDA): Wij hebben er natuurlijk bewust voor gekozen om ook in de WGA een systeem op te zetten dat werk zoveel mogelijk lonend maakt en ook de stap naar werken lonend maakt. Dat uitgangspunt houd ik buitengewoon graag overeind. Al die verschillende uitkeringsniveaus maken het wel ongelooflijk ingewikkeld. Je hebt de twee fasen en binnen die fasen nog verschillende niveaus. Wij moeten met elkaar nog een discussie afronden over de vraag of wij die WGA al dan niet helemaal privaat willen uitvoeren. Als wij willen doorgaan op het spoor van de private uitvoering dan is de complexiteit ook niet handig. Dat was al een argument om er misschien nog eens naar te kijken. Het tweede is dat wij nog eens goed willen kijken naar het element van het verzekeringskarakter omdat wij ons realiseren dat in relatie tot ouderen en langer doorwerken niet iedereen gezond oud wordt en daarom het element van het verzekeren van arbeidsongeschiktheid goed tot zijn recht moet komen. Ik vraag op dit moment nadrukkelijk naar de evaluatie omdat daarin aan dat element aandacht zou moeten worden besteed. Verder ga ik op dit moment niet.

De heer **Ulenbelt** (SP): U bepleit het verzekeringskarakter van de arbeidsongeschiktheidsverzekering. U zegt dat dat niet bestaat. Dan moet er toch gewoon weer een verzekering van worden gemaakt? Dat is toch een garantie op een beter inkomen voor mensen die niet aan het werk kunnen? Waarom wachten op een evaluatie? Laten wij dat gewoon gaan doen, binnenkort. Dan komen mensen niet in die positie terecht. Ik zou dat graag voor willen zijn.

De heer **Van Hijum** (CDA): Volgens de evaluatie blijkt dat die terugval vooral nog niet zo verschrikkelijk veel plaatsvindt. Er wordt wel gezegd dat van de groep gedeeltelijk arbeidsongeschikten die niet werkt de komende drieënhalve jaar bij een ongewijzigde situatie, gezien de leeftijdsopbouw, jaarlijks zo'n 20% terugvalt tot maximaal de helft van het minimumloon. Dat zijn grote aantallen. Ik vind dat wij echt moeten nadenken over het perspectief dat er voor die mensen op de arbeidsmarkt is. Als er geen enkel perspectief is op arbeid, dan is dit een aardig scherpe regeling.

De heer **Blok** (VVD): Het CDA snijdt hier een belangrijk thema aan. De heer Ulenbelt wijst er terecht op dat dat naar verschillende kanten is uit te leggen. Het CDA kan echter niet elke keer weggelaten worden met alleen maar vragen stellen over belangrijke onderwerpen. Het is heel goed dat dat rapport *Rethinking retirement* door het CDA is gelezen want daarin staat haarfijn waarom zo weinig ouderen werken in Nederland; de cao-schalen zijn te hoog. Ik heb zelf eens een motie ingediend om die delen van de cao's niet algemeen verbindend te verklaren. Dat is een punt waar iets aan kan worden gedaan. Een andere weg is via het ontslagrecht; daar kan ook iets aan worden gedaan. Over beide hoor ik het CDA echter niet. De minister spreekt er wel over, maar hij zou als minister ook wat moeten doen. Wat vindt de heer Van Hijum echter van de twee door mij genoemde punten uit het rapport?

De heer **Van Hijum** (CDA): De heer Blok winkelt erg selectief want in dat rapport staat nog veel meer.

De heer **Blok** (VVD): Ik wil nog wel meer noemen, maar dat mag vast niet van de voorzitter.

De heer **Van Hijum** (CDA): Er staat eigenlijk in, en daar ben ik het ook mee eens, dat als je wilt dat ouderen langer doorwerken, je flankerend arbeidsmarktbeleid moet voeren. Daaraan zitten verschillende kanten. De heer Blok belicht er daar een aantal van en wij zullen daar kritisch naar moeten kijken. Wij debatteren vandaag over arbeidsongeschiktheid. Ik heb aangegeven dat het rapport op dit punt de constatering doet dat de balans tussen activeren en mensen prikkels geven om aan de slag te komen en tegelijkertijd risico's verzekeren waarvan wij met elkaar vinden dat zij moeten worden afgedekt wat is doorgesloten. Ik vertaal het even vrij, maar zo staat het er eigenlijk wel. Ik vind het belangrijk om dat soort signalen te onderzoeken op het moment dat wij een evaluatie uitvoeren van de WGA. Treedt dat op en heeft dat gevolgen die wij niet voor onze rekening willen nemen? Dat lijkt mij de goede volgorde. De heer Blok vraagt mij terecht om een mening, maar ik wil die kunnen baseren op feiten waaruit blijkt hoe de wet uitpakt voor de verschillende groepen. Op basis daarvan kunnen wij de discussie verder voeren.

De heer **Blok** (VVD): Ik vroeg inderdaad om uw mening over twee punten: het ontslagrecht en de automatische verhoging van lonen in cao's die beide genoemd worden in dit rapport en beide schadelijk zijn voor de kansen van oudere sollicitanten op de arbeidsmarkt. Ik heb daar nog geen reactie op gehoord.

De heer **Van Hijum** (CDA): Dat is wel een beetje vragen naar de bekende weg. U weet hoe wij in het ontslagrecht zitten, evenals wat de geschiedenis van dat dossier is. Wij gaan echt geen oude koeien uit de sloot halen. Ik heb een aantal voorstellen gedaan en misschien spreken wij morgen nog over hoe wij in de sfeer van de onmisbaarheidsprincipes nog het een en ander kunnen doen om iets meer vrijheid te gunnen bij het behoud van vakkrachten. Het heeft geen zin om daar in dit debat een uitgebreide discussie met elkaar over te voeren. Ik heb een heel concrete vraag gesteld over het onderwerp dat hier aan de orde is. Ik ben ook heel benieuwd naar de reactie van de minister daarop. Ik stel graag nog één concrete vraag tot slot. Het betreft het onderwerp ME/ CVS. Ik heb daar al eerder aandacht voor gevraagd bij de minister. De hele Kamer heeft dat al eerder gedaan. Wij hebben afspraken gemaakt over keurige protocollen en noem maar op. Wij krijgen voortdurend signalen, recent van het UWV in Hengelo, dat die protocollen niet worden nageleefd en dat keuringsartsen niet geneigd zijn om dossiers bij specialisten op te vragen, dat keuringsprotocol serieus te nemen en de belast-

baarheid van mensen serieus te onderzoeken. Wij kunnen, zelfs als wij dat zouden willen, geen uitspraken doen over individuele gevallen. Ik vind het echter belangrijk dat de afspraken die wij daarover met elkaar hebben gemaakt, worden nageleefd. Ik vraag de minister om toe te lichten waarom dat bij het UWV, althans in Hengelo, nog steeds niet het geval is. Ook de rechter in Zutphen heeft daar onlangs een uitspraak over gedaan. Herkent de minister dat beeld bij andere vestigingen van het UWV? Hoe bevordert hij dat de keuringsafspraken consequent worden nageleefd?

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Vermeij van de PvdA.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Voorzitter. Voordat ik aan mijn betoog begin, stel ik de minister graag een vraag van orde over een debat dat wij vanmiddag zouden voeren over deeltijd-WW. Misschien kan de minister ons straks even informeren over hoe het daarmee staat. De regeling is vorige week maandag opgezegd, morgen is de laatste vergaderdag van de Kamer, maar mijn fractie wil niet het reces ingaan zonder te weten hoe deze regeling voortgezet wordt.

De **voorzitter**: Ik merk graag even op dat wij gisteren namens de commissie een brief hebben gestuurd met het verzoek om voor 22.00 uur gisteravond te reageren. Helaas hebben wij nog geen reactie van de minister mogen ontvangen.

Minister **Donner**: De brief is niet verstuurd voor gisteravond 22.00 uur, maar de Kamer ontvangt deze wel vandaag.

De **voorzitter**: Die zullen wij morgenochtend behandelen.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Voorzitter. Wij voeren vandaag een eerste AO met deze minister over wat een groot WGA/WIA-jaar kan worden genoemd. De evaluatie van de WGA komt in het najaar; mijn collega heeft daar al wat vragen over gesteld. De evaluatie wordt in 2010 geëvalueerd. In het najaar en in 2010 buigen wij ons over een aantal weeffouten in het systeem. De liefde tussen de WIA en de PvdA is nooit groot geweest. Niemand hoeft mij eraan te herinneren hoe kritisch de PvdA bij de behandeling van deze wet is geweest. Ik heb de stemverklaring van mijn voorganger, nu de collega van de minister in het kabinet, Jet Bussemaker nog maar eens tevoorschijn gehaald over deze complexe, bureaucratische en hybride wetgeving. Ook hierover heeft mijn collega Van Hijum een en ander gezegd.

Het moet echter ook gezegd worden dat het principe om te kijken naar de capaciteiten van mensen en naar wat mensen wel kunnen doen door mijn fractie zeer ondersteund wordt. Ons hele sociale stelsel is eigenlijk een participatiestelsel geworden. Dat betekent een soort «reframing» van Sociale Zaken. Daarbij blijven twee majeure vragen over. Hoe zorg je op een zeer sociale en rechtvaardige wijze voor hen die het niet lukt om niet of voor slechts een heel klein deel mee te doen? Hoe vervolmaken wij het principe van een passende baan voor iedereen? Op die punten blijken in rapporten kritische kanttekeningen te zijn gezet. Als participatie voorop staat, dan moet dat ook wel lukken. Er is weliswaar een stijgende lijn in te ontdekken, maar men kan zich afvragen of dat voldoende is. Ook na de herbeoordelingoperatie krijgen wij juichbrieven van het ministerie. De vraag is of dat de juiste houding is om verder te gaan, omdat het heel veel mensen nog steeds niet lukt. Ik heb daarover een aantal vragen.

Uit de cijfers in de AStri-rapportage blijkt dat een aantal cohorten die in 2005 en 2006 de arbeidsongeschiktheidsuitkering voor een deel of geheel hebben verloren slechts een deel, een minderheid, aan het werk komt. Alle re-integratiemiddelen staan verder wel open, maar wat doen wij als dat niet lukt? In dit kader stel ik ook een specifieke vraag over de groep

ME/CVS-patiënten, want die groep is er bij de herbeoordeling heel hard uitgekomen. Voor de herbeoordeling had meer dan 70% een volledige uitkering, maar na de herbeoordeling was dat nog maar 22%. Een kwart van de herbeoordeelden die minder of geen uitkering meer kregen, tekende bezwaar aan en tweederde daarvan werd door het UWV dan wel door het rechter in het gelijk gesteld. Dat betekent dat er toch wel iets aan de hand is. Ik hoor daarop graag een reactie van deze minister. Uit het AStri-rapport blijkt nog wel meer, onder andere in relatie tot de aanpak en de communicatie van het UWV. Ik neem aan dat wij vandaag over het UWV vaker komen te spreken, bijvoorbeeld vanmiddag in het kader van de SUWI. Veel cliënten weten niet wanneer zij waarop recht hebben. Ik moet eerlijk zeggen dat het allemaal erg complex is geworden. Ook ik moet elke keer weer kijken hoe de regeling in elkaar zit. Er zitten rare zaken in; dat moet beter. Uit het rapport blijkt dat veel WGA'ers laag zijn opgeleid. Zij hebben recht op eerlijke informatie en de uitkeringsinstantie moet dienstbaar aan hen zijn, niet andersom. Ik heb gisteravond nog eens naar de informatie gekeken op de websites van Postbus 51 en het UWV. Je moet het echt zes keer lezen voordat je een beetje doorkrijgt wat het betekent als je in de min 35-groep zit. Er staat vrij hard, ronduit dat je dan niet arbeidsongeschikt bent terwijl mensen zich wel arbeidsongeschikt voelen. Een mededeling dat er nog extra onderzoek wordt gedaan naar het communicatie- en verwachtingenmanagement binnen het UWV mag geen reden zijn om niet alvast flinke verbeteringen door te voeren.

Ook over de brugbanen is een rapportage verschenen. Vorig jaar is tot grote tevredenheid van de PvdA-fractie aangekondigd dat er 10 000 brugbanen met loonkostensubsidie zouden komen, juist om herbeoordeelden een kans te geven op die arbeidsmarkt. Hoeveel zijn dat er op dit moment? In een van de stukken stond het aantal van 403. Dat is toch wel bizar weinig. Betekent dit dat wij met zijn allen bij de pakken neer gaan zitten, want naar beneden bijstellen is naar de mening van mijn fractie de weg van de minste weerstand. Dat kan echt niet. Bovendien blijkt uit de rapportage over de brugbanen dat de rol van het UWV door veel re-integratiebedrijven als zeer negatief wordt beoordeeld. De loonkostensubsidiebeoordeling duurt te lang, er zijn te lange doorlooptijden, er is geen aanspreekpunt en er is onduidelijkheid over de criteria. Maken wij er nu wat van of maken wij er niets van? Laat de minister kiezen voor de moeilijke weg en laat hem proberen om er iets van te maken. Als er klachten zijn, dan is het toch beter om die klachten op te lossen in plaats van het aantal van 10 000 naar 3000 bij te stellen?

De heer **Van Hijum** (CDA): Die brugbanenregeling is natuurlijk geïntegreerd in de loonkostensubsidieregeling. Ik vraag mij af of u dezelfde evaluatie hebt gelezen als ik, want daarin staat heel duidelijk dat veel verplaatsingen zonder die subsidie plaatsvinden, driekwart meer. Verder is de meerwaarde ten opzichte van andere instrumenten gering; er zijn vaak andere belemmeringen die werkgevers willen opheffen, zoals aanpassen van de werkplek, dan die subsidie. Maakt u daar niet een te groot punt van?

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): In tijden van hoogconjunctuur zal het instrument wellicht minder gebruikt zijn, maar juist in deze tijd vind ik het noodzakelijk om er wel op in te zetten. Uit de evaluatie blijkt dat het wel degelijk positief gewaardeerd wordt. Er zijn alleen enorme hick-ups in de organisatie van de brugbanen. Ik vraag de minister of wij die niet moeten aanpakken in plaats van te zeggen: mensen kiezen een andere weg want zij weten niet precies hoe het werkt. Laten wij proberen om hier iets van te maken. Er zijn veel praktische bezwaren en veel problemen tussen aanspreekpunten en criteria. Die moeten worden opgelost in plaats van het

aantal naar beneden bij te schroeven. Dat is evenwel een vraag die ik voorleg aan de minister.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. Ik heb nog een aantal vragen over de WGA, waar wij nog over komen te spreken. Ik herinner mij de zinsnede in het regeerakkoord dat deze geprivatiseerd wordt. Ik neem aan dat dat in of na de evaluatie wordt meegenomen. Kan de minister aangeven hoe het staat met de WGA in relatie tot de crisis? Neemt de instroom toe? Hoe betreft de minister de sociale partners bij de evaluatie van de WIA in 2010?

De **voorzitter**: Het woord is aan mevrouw Ortega-Martijn van de ChristenUnie.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Voorzitter. Binnen onze samenleving moet er ruimte zijn voor werknemers die werk kunnen verrichten naar vermogen. Mij is in de afgelopen twee jaar als Kamerlid duidelijk geworden dat juist kwetsbare mensen graag zouden participeren. Dat blijkt ook uit het rapport Monitoring WGA-instromers 2006. Hieruit blijkt dat er sprake is van een reductie van het aantal mensen dat een beroep doet op de arbeidsongeschiktheidsregelingen. Het aantal nieuwe uitkeringen is gehalveerd en in het algemeen is sprake van een groeiend aantal volledig en gedeeltelijk arbeidsongeschikten dat aan het werk is. Ook het rapport Werkhervatting na herbeoordeling toont een optimistisch beeld. De stijging van het aantal werkbehouders is zeer te prijzen. Dat is een mooie ontwikkeling. De terugkeeransen van niet werken blijft echter een aandachtspunt. Welke extra inspanningen worden verricht om deze kansen te vergroten? Heeft de minister er zicht op of deze positieve ontwikkeling zich voortzet? Hoe zit het met de begeleiding van de gedeeltelijk arbeidsongeschikten die niet in staat zijn om te werken? Het UWV zoekt het in een betere begeleiding maar wanneer komt een eventuele herkeuring aan de orde? Ik heb de minister overigens een aantal keren gevraagd of geregeld kan worden dat bij een keuring of herkeuring op verzoek van de arbeidsongeschikte advies kan worden ingewonnen bij de specialist of huisarts. Ik heb dit met een motie geregeld voor de Wajong'ers en ik zie het ook graag geregeld in de WAO en de WIA. Ik hoor op dit punt graag een toezegging van de minister. Kan de minister daarnaast inzicht geven in het aantal klachten over de keuringen in de periode 2006–2008?

Het opstellen van een re-integratievisie is vastgesteld in de wet. Hoe is het dan mogelijk dat WGA-cliënten niet in alle gevallen een re-integratievisie hebben ontvangen? Kan de minister garanderen dat er na de door het UWV genomen maatregelen geen gemis meer zal zijn van een re-integratievisie?

Het aantal brugbanen bleef sterk achter bij de verwachtingen. De minister zegt daarom de raming van 10 000 brugbanen te verlagen naar 3000 en de plaatsing van overige UWV-cliënten bij te stellen van 30 000 naar 20 000. De minister geeft echter ook aan dat het subsidieplafond voor de loonkostensubsidie ongewijzigd blijft. Ik hoor graag een toelichting van de minister hierop. Ik hoor daarnaast graag of het aantal van 3000 niet weer te ambitieus is. De teller stond in maart namelijk op 403. Het UWV zet zwaar in op de informatievoorziening en communicatieactiviteiten. Ik vraag mij af in hoeverre de effectiviteit van de informatievoorziening door het UWV überhaupt wordt onderzocht. Moeten de inspanningen niet juist daarop gericht zijn?

De fractie van de ChristenUnie is bezorgd over de groep arbeidsongeschikte nuggers. Zij kunnen geen gebruik maken van de faciliteiten om aan werk te komen. In ieder geval laat de benadering van nuggers door gemeenten te wensen over, laat staan de benadering van arbeidsongeschikte nuggers. Zij worden immers niet door de arbeidsdeskundige gekeurd. Op welke manier wil de minister deze groep tegemoet komen? Ik

ontvang hierover e-mails. Kan aan deze groep de mogelijkheid worden geboden om een keuring te ondergaan bij het UWV zodat de verdien-capaciteit bekend wordt?

Ik ontvang signalen dat WAO'ers die kunnen werken dat niet doen omdat zij bang zijn om gekort te worden. Daarnaast zijn WAO'ers door de rigide toepassing van de bijverdienregeling de kloos. Er zijn schrijnende gevallen bekend van mensen met een laag inkomen die gekort worden op een uitkering omdat zij net iets te veel aan loon of kleine bonus kregen. De ChristenUnie vindt, zoals bekend, dat werk moet lonen. Met de nieuwe Wajong-regeling zijn wij overgestapt naar de glijdende schaal. Is het voor de WAO/WIA mogelijk om op termijn over te gaan op een andere systematiek zoals die van de glijdende schaal? Ik hoor graag van de minister de toezegging dat hij bereid is om dit te onderzoeken.

Voor nu is het belangrijk om ervoor te zorgen dat werknemers niet geconfronteerd worden met een invorderingsbeschikking. Daarom moeten werkgevers worden gestimuleerd om gegevens van hun WAO/WIA-medewerkers bij te houden zodat tijdig bekend is of iemand over zijn bijverdiens-ten heen gaat. Is de minister bereid om hierover met sociale partners in gesprek te gaan? Daarbij is noodzakelijk dat het UWV jaarlijks in januari het maatmanloon bekend maakt aan de WAO'er en diens werkgever. Is de minister bereid om het UWV hiertoe te verplichten?

De heer **Blok** (VVD): Voorzitter. Ik zal op volgorde van de agenda op de brieven en rapporten ingaan. Allereerst de brief van 26 maart en het rapport Monitoring WGA-instromers. De VVD-fractie vindt het positief dat 65% van de herkeurden 20 maanden na de claimbeoordeling aan het werk is. Het was een pijnlijke maatregel waarvoor de VVD volledig verantwoordelijkheid heeft genomen. In de richting van de terughoudende PvdA zeg ik dat als deze maatregel niet was genomen, deze 65% nog steeds met een uitkering langs de kant had gestaan. Ik vind dat die andere 35% ook aan de slag moet worden geholpen, maar de maatregel is tot nu toe al zeer succesvol geweest. Het bevestigt nog maar eens hoe jammer het is dat de herkeuring van 45-plussers onder dit kabinet gestopt is. Het is verrassend dat van de volledig arbeidsongeschikten het percentage dat werkt, is gestegen van 7 naar 14. Dat is natuurlijk goed nieuws, maar het roept wel vragen op over de keuringscriteria. Volledige arbeidsongeschiktheid is nogal wat. Als 14% van het aantal volledig arbeidsongeschikten toch blijkt te kunnen werken, dan is dat goed, maar dan doet dat ook de vraag rijzen of er goed gekeurd is. Is er een verklaring voor dit percentage?

De brief van 15 mei gaat over de herbeoordeling en komt eigenlijk met hetzelfde beeld. Mij valt op dat in deze brief wordt ingegaan op de brugbanen. De VVD heeft nooit geloofd in de brugbanen. Mijn fractie vindt dat die afgeschaft kunnen worden en gelet op het kleine aantal zou dat maar een kleine ingreep zijn. Op pagina 4 wordt gesteld dat de raming van het aantal brugbanen wordt verlaagd naar 3000, maar het subsidieplafond voor de loonkostensubsidies ongewijzigd is gebleven. Hoe moet ik dat begrijpen? Hoe kan het subsidieplafond op hetzelfde niveau blijven als er minder brugbanen verwacht worden? Komt er dan meer geld per brugbaan? Ik hoor daarvoor graag een verklaring. Mijn fractie zou het subsidieplafond op nul zetten.

De brief van 28 mei gaat over de evaluatie van de WGA. Ik heb de minister al een aantal keren gevraagd wanneer het deel van het regeringsakkoord dat ik wel verstandig vond, over de private uitvoering van de WGA, handen en voeten krijgt. Begrijp ik het goed dat het kabinet hierover dit najaar een standpunt inneemt? Dat brengt mijn hogere doel van het overhevelen van de Wajong en de WW naar de gemeenten en het vervolgens opheffen van het UWV dichterbij. Dan is de PvdA ook weer gelukkig en het scheelt een hoop bureaucratie, overigens met alle respect voor de mensen die er nu werken.

De heer **Ulenbelt** (SP): Voorzitter. Er worden juichende cijfers aan ons gepresenteerd; van de mensen die herbeoordeeld zijn zou 65% of zelfs 71% weer aan het werk zijn en een vast of langdurig dienstverband hebben, zo schrijft de minister. Met zulke cijfers zou de SP ruiterlijk moeten toegeven altijd fout te hebben gezeten met de kritiek op de herbeoordeling. De cijfers kloppen echter niet. Er wordt geen eerlijk beeld geschetst van de werkelijkheid en daarmee is er eigenlijk sprake van bedrog. Uit de cijfers blijkt dat van alle mensen die geen werk hadden bij herbeoordeling na drie jaar slechts 25%, en in het andere jaar slechts 19%, een vaste baan en een vast contract hadden. Dat is ook nog eens gemeten over een extreem klein aantal mensen dat uiteindelijk in dat onderzoek van AStri is overgebleven, tussen de 100 en 200. Aan de hand van die cijfers wordt bepaald wat de werkelijkheid is. Voorzitter, dat kan niet. Mijn fractie is ook benieuwd naar wat de financiële positie is geworden van de mensen die herbeoordeeld zijn, met of zonder werk. De aantallen in het AStri-rapport zijn kennelijk zo klein dat daarvan helemaal geen gegevens meer worden geleverd. Mijn vraag is: waarom niet? Het UWV is juichend over de inspanningen die het geleverd heeft, maar mag ik eraan herinneren dat het oorspronkelijk de bedoeling was dat in één jaar tijd de herbeoordelingen zouden worden uitgevoerd, namelijk in het jaar waarin er geen WAO-meldingen meer zouden komen omdat de periode van twee jaar voor loonbetaling in ging? Uiteindelijk heeft het UWV er vijf jaar over gedaan. De vraag is wat dat allemaal gekost heeft? Wat is het bedrag aan uitkeringen dat is ingepikt? Het UWV geeft een overzicht; er waren inderdaad nogal wat bezuinigingsdoelstellingen, maar in de rapportages die wij zien, zie ik daarover geen cijfer. Ik vraag de minister wat deze operatie heeft gekost. Het UWV heeft honderden extra verzekeringsartsen ingehuurd, maar hoeveel heeft het opgeleverd aan het inpikken van uitkeringen?

Het ziet er naar uit dat de minister vandaag de herbeoordelingoperatie wil afsluiten, maar de vijf jaar werk van het Lourdes van de Lage Landen kan zeker niet nu worden afgesloten. Ik vraag de minister om echt uit te zoeken wat die herbeoordelingen hebben opgeleverd. Ik stel voor om de bestanden van het UWV te koppelen aan die van de Belastingdienst; dat gebeurt op meer gebieden. Bepaal vervolgens aan de hand daarvan wat de inkomenspositie is van de mensen die eerst een uitkering hadden en nu andere inkomsten hebben. Komt hun inkomen van nu inderdaad uit werk? Ik vind dat de minister op een eerlijke manier een einde moet maken aan de juichcijfers want ik denk dat het beeld volstrekt niet klopt. De SP-fractie vindt dat het boek van de herkeuringen zeker niet kan worden gesloten.

De heer **Van Hijum** (CDA): Kan de heer Ulenbelt bij zijn verhaal ook de cijfers betrekken van de mensen die mede door de veranderingen in de sociale zekerheid langer in dienst blijven bij hun werkgever en dus niet in de statistieken van de uitkering terechtkomen? Als hij eerlijk is, dan doet hij dat ook.

De heer **Ulenbelt** (SP): Iedereen die een baan weet te vinden: chapeau! Er zijn veel meer mensen die een baan willen dan er mensen zijn die een baan krijgen. Bovendien zijn de cijfers nog op een andere manier vertekend. De cijfers die wij nu krijgen, betreffen de jongste WAO'ers. Werkgelegenheidscijfers van WAO'ers van net onder de 45 jaar en 35-plus ontbreken in het geheel. Die zullen alleen maar ongunstiger zijn. De heer Van Hijum heeft daar zelf ook op gewezen. Iedereen zegt dat het activerende beleid werkt, maar mijn conclusie is: geen werk, lager inkomen.

De heer **Van Hijum** (CDA): De heer Ulenbelt heeft het over een eerlijke discussie op basis van de cijfers. Daar ben ik voor in. De instroom in de arbeidsongeschiktheidsregelingen is afgenomen, mede omdat mensen

gewoon vaker langer in dienst blijven bij het bedrijf waar zij voorheen werkten. De heer Ulenbelt kan niet alleen kijken naar de mensen die een uitkering hebben en op basis daarvan al dan niet slagen uitdelen. Hij moet naar het totale systeem kijken, maar dat zie ik hem niet doen. Ik vind dat hij daarin zelf ook eerlijk moet zijn.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik sprak alleen nog over de herbeoordelingen. Over de WGA kom ik nog te spreken want daarvan is het beeld net zo dramatisch.

Ik ga nog even door op de herkeuringen. In een kwart van de gevallen bij herkeuring is bezwaar en beroep aangetekend. In een derde van de gevallen werd dat gegrond verklaard. Ik maak graag de volgende vergelijking. Stel dat een derde van het fruit dat een groenteboer verkoopt, verrot is. Wat gebeurt er dan met die groenteboer? Als een bedrijf zoveel terechte klachten krijgt, dan gaan de alarmbellen rinkelen. De kwaliteitsdirecteur wordt dan ontslagen omdat het systeem niet deugt. Bij het UWV gebeurt dat echter allemaal niet; dat zegt dat het de operatie met verve heeft gedaan. Voorzitter, het is met hakken en spaanders gegaan, op mensen die daaronder geleden hebben. De politiek heeft het UWV met een onmogelijke en onmenselijke missie opgezadeld. Er is alle reden om het aangepaste schattingsbesluit terug te draaien.

Wij zien het ook in de WGA, en daarmee kom ik op de vraag van de heer Van Hijum. Als mensen na twee jaar ziekte niet meer in hun eigen bedrijf kunnen werken en er daar geen plek voor hen gevonden kan worden, zij zich vervolgens melden bij het UWV voor een WGA-uitkering en er 17 000 worden afgewezen voor de WGA omdat zij minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn, dan is er geen sprake meer van een fatsoenlijke verzekering tegen arbeidsongeschiktheid. Mijn vraag is of inmiddels duidelijk is of die 35-minners aan het werk zijn. Ik vraag dit met name in relatie tot de crisistijd.

Het ergste moet nog komen voor de mensen in de WGA. Als zij de vervoluitkering ingaan, dan komen zij uit onder bijstandsniveau. De heer Van Hijum wees daar al op. In het AStri-rapport staan de woorden: «het belang van de landing van de prikkelwerking». Ik denk dat ik weet wat dat betekent, want het is de bedoeling om dit met voorlichting te gaan oplossen. Ik ben benieuwd hoe de minister de prikkelwerking laat «landen», wat dat gaat inhouden. Betekent «voorlichting» een verwijsbrief naar de bijstand of gaan wij het verzekeringskarakter van de WAO en de WGA weer herstellen?

Voorzitter, mijn conclusie luidt dat de herkeuringen zijn mislukt; mensen die werk hebben gevonden, hebben dat gedaan ondanks re-integratietrajecten. Wij hebben nu een arbeidsongeschiktheidstelsel dat geen fatsoenlijke verzekering meer is. Ik hoop dat de minister echt wil nagaan, op de manier die ik heb voorgesteld, hoe de herkeuringen hebben uitgespeeld zodat wij de discussie kunnen voortzetten. Die moet zeker niet worden afgesloten.

De **voorzitter**: Hiermee heeft de Kamer haar eerste termijn afgerond. Ik constateer dat de minister behoefte heeft aan een schorsing.

De vergadering wordt van 10.51 uur tot 11.05 uur.

De **voorzitter**: Het woord is aan de minister voor zijn beantwoording in eerste termijn.

Minister **Donner**: Voorzitter. Ik dank de leden voor hun opmerkingen en kanttekeningen. Wij praten over een onderwerp dat Nederland een lange tijd heeft bezig gehouden, namelijk het groeiend aantal arbeidsongeschikten. Wat wij verder ook van de verschillende wijzen waarop dat is gebeurd mogen denken, is het duidelijk dat wij met de verschillende

maatregelen gekomen zijn van een instroom van 100 000 arbeidsongeschikten in 2001 naar een instroom van 17 000 tot 18 000 arbeidsongeschikten in 2006/2007. In 2008 is de instroom gestegen naar 19 800, dus naar zo'n 20 000. Het verschil daartussen is niet in andere uitkeringen naar voren gekomen; het gaat om mensen die zelfstandig aan het werk zijn gebleven. Ik weet dat de heer Ulenbelt in relatie tot de hele operatie doorgaans spreekt van het Lourdes van het Noorden. Lourdes kent maar zes erkende wonderen en men zou daar dus de vingers aflikken bij deze percentages. Een bedevaart naar Nederland zou in dat opzicht zeker op zijn plaats zijn.

Het uitgangspunt moet naar mijn mening zijn dat wij dankzij de getroffen maatregelen gekomen zijn in een situatie waarin mensen die vroeger aan de kant geplaatst zouden zijn met een uitkering, nu gewoon werkzaam zijn op de arbeidsmarkt en op eigen benen in de samenleving overeind blijven staan. Het gaat er niet primair om dat er minder uitkeringen worden verstrekt. Ik zeg dit ook naar aanleiding van de algemene opmerking van mevrouw Vermeij dat de liefde tussen de PvdA en de WIA niet groot is. Ik meen dat uit de cijfers mag worden opgemaakt dat wij tevreden mogen zijn over de wijze waarop wij deze groei hebben gekeerd. Ik erken zonder meer dat het niet voor iedereen gelukt is. Er zijn nog mensen zonder arbeid en mensen waarbij je je kunt afvragen of het allemaal wel goed gelopen is. Wij mogen daarbij echter niet het totale rendement van de maatregelen uit het oog verliezen. Met 'rendement' doel ik dan niet op geld en uitkeringen maar op de wijze waarop wij in de samenleving mensen bezig houden.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Voorzitter. De minister moet mij goed begrijpen. De PvdA steunt het feit dat er veel meer mensen aan het werk zijn en dat het aantal WAO'ers, overigens al voor 2000, sterk is teruggedrongen. Er zitten echter een aantal aspecten aan de WIA en met name aan de WGA – maar goed, daar komen wij later over te spreken – die in de ogen van mijn fractie niet altijd rechtvaardig zijn. Ik noem het beroemde voorbeeld van de drie broers met dezelfde erfelijke aandoening en de verdien-capaciteiten. De uitkomsten daarvan zijn zeer verschillend. Dit is geen onderwerp van dit debat, maar ik wijs de minister er wel op dat er een aantal aspecten aan deze regeling zitten die in het komende jaar zeer nadrukkelijk op tafel moeten komen.

Minister **Donner**: Ik ga die ook niet uit de weg. Wij moeten echter wel in de gaten houden dat dit soort zaken zonder meer kan spelen, maar dat het daarbij per definitie gaat om een systeem waarover wij tevreden mogen zijn vanwege de veranderingen. Ik sloeg meer aan op uw algemene uitspraak dat de liefde tussen de PvdA en de WIA niet groot is. Die acht ik onterecht. Het is net als in het huwelijk. In de eerste plaats moet je steeds aan de liefde blijven werken en in de tweede plaats is ook binnen het huwelijk niemand 100% perfect; er blijven nadelen, maar die zijn geen reden om het huwelijk op te zeggen. Dat is althans mijn algemene beeld. Wij praten over een aantal aspecten aan de operatie, zoals de herbeoordelingen die eerder in gang gezet dan de wijziging en de invoering van de WIA. In wezen was dat een operatie die al langer liep en vooral betrekking had op het oude bestand. Een ander aspect betreft de instroom sinds die tijd.

Voor alle duidelijkheid merk ik op dat de evaluatie van de WGA in 2009 betrekking heeft op de specifieke vraag c.q. vergelijking tussen particuliere verzekering en publieke verzekering. De evaluatie van het werken van de WIA en daaronder de WGA is toegezegd voor 2010, niet voor 2009. Die moeten uit elkaar gehouden worden; ik beluisterde uit de woorden van de heer Van Hijum dat die twee door elkaar gingen lopen. Een aantal vragen die hij stelde gingen bijvoorbeeld over de werking van de vervolguitkering en de effecten daarvan. Die punten maken onderdeel uit van de evaluatie

van de WIA als geheel, het functioneren daarvan. Die punten maken geen onderdeel uit van de vraag die aansluit op een van de onderdelen van het coalitieakkoord, waar de heer Blok met instemming kennis van had genomen; het was zelfs het enige onderdeel waarmee hij instemde. Die evaluatie zal dit jaar plaatsvinden en de Kamer ontvangt de uitkomsten daarvan in het najaar.

De heer Van Hijum vroeg in den brede wat de kansen op werk zijn in relatie tot het grote aantal instrumenten dat ontwikkeld is. Hij vroeg ook wat die kansen zijn in het licht van de huidige economische omstandigheden. Het is duidelijk dat de huidige tijd ongunstiger is voor de re-integratie van mensen met een arbeidshandicap dan een jaar geleden. Daar valt niet omheen te komen. Dat betekent niet dat er geen kansen zijn. Het blijft gaan om enigszins verschillende segmenten op de arbeidsmarkt. Een werkgever die ervoor kiest om iemand met een beperking in te schakelen, doet dat omdat hij daarmee een bijdrage levert aan een maatschappelijk probleem. Het is niet het restant van een totale vraag aan personeelsbeleid en dat als er minder werk is, mensen met een beperking bij voorrang geen plaats meer vinden. Ik kan er echter niet de ogen voor sluiten dat die ontwikkeling zich zal voordoen. Daar zijn strikt genomen ook weinig oplossingen voor te vinden. De overheid schept geen banen; dat moet door werkgevers gedaan worden. Ik kan de drempels wegnemen om dat te doen. Ik kan oplossingen vinden voor de knelpunten die werkgevers zien bij hun bereidheid om mensen in dienst te nemen. Per saldo zal het echter de beslissing zijn van de werkgever om iemand in dienst te nemen. De heer Van Hijum merkte op dat er nu een groot aantal instrumenten is op dit terrein. Wij hebben inderdaad de premiekorting, de no-riskpolis, de proefplaatsing, de werkplekaanpassingsmogelijkheden, de loonkosten-subsidie, de premiekorting voor ouderen, de Wet vermindering afdracht onderwijs, kortom een groot aantal instrumenten dat gericht is op bijzondere aspecten en in het algemeen op drempels. Als mij wordt gevraagd naar het totale effect van die maatregelen, dan kan ik daar echter, net als bij andere discussies over re-integratie, geen specifiek antwoord op geven. Ik kan constateren hoeveel mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering gebruik hebben gemaakt van de re-integratie-instrumenten maar ik kan niet beoordelen hoe zij het zonder die instrumenten gedaan zouden hebben. Ik kan ook niet zien, in het algemeen, of wat er gebeurt effectief is. Ik kan hooguit aan de hand van signalen constateren dat zich knelpunten blijven voordoen of nieuw opduiken. Vervolgens kan ik bezien wat ik daaraan kan doen. Een overall oordeel over de effectiviteit van de instrumenten kan ik echter niet geven. Ik kan wel aangeven in welke mate gebruik wordt gemaakt van instrumenten als brugbanen en loonkosten-subsidies; daar kom ik straks op terug.

De heer **Van Hijum** (CDA): Ik hoop niet dat ik precies daarom heb gevraagd omdat dat ook raakt aan de bredere discussie over effectiviteit van re-integratie die wij hier ook herhaaldelijk met elkaar voeren. Ik heb eigenlijk meer aangegeven dat de effectiviteit zal afhangen van het samenspel van de inzet van al die instrumenten en dat naar mijn indruk de loonkosten-subsidie als instrument daar geen geweldige toegevoegde waarde bij heeft. Dat blijkt ook uit de rapporten die vandaag op tafel liggen.

Minister **Donner**: Ik ben dat met u eens. De specifieke inzet in het kader van de brugbanen komt aan de orde in de rapportage. Het bredere instrument van de loonkosten-subsidie is op 1 januari dit jaar ingevoerd op het moment dat de werkloosheid overal toenam. Dat is dus niet een goede periode om de effectiviteit van het instrument te bekijken. Op dat specifieke punt zullen wij meer tijd en ruimte moeten nemen.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Ik volg het betoog van de minister maar hij brengt het wat te vrijblijvend. Hij zegt dat er allerlei instrumenten zijn en

dat de overheid geen banen scheidt, maar het gaat ook om de toegankelijkheid van de instrumenten en om de wijze waarop die instrumenten bij de werkgevers en de mensen komen. Daar zitten toch nog wel een aantal knelpunten en dat staat ook in de rapportages. De overheid heeft daarin wel degelijk een taak.

Minister **Donner**: Een instrument als de no-riskpolis is vrij algemeen bekend. Er is echter ook bijvoorbeeld het instrument van de proefplaatsing dat het UWV gebruikt om een bepaalde persoon op een bepaalde plek te plaatsen. Niet elk instrument moet algemeen bekend zijn om werkzaam te zijn omdat in de meeste gevallen de re-integratiebedrijven mensen kunnen wijzen op de mogelijkheden die daaruit voortvloeien. Van een instrument als premiekorting is het inderdaad van belang dat de werkgever ervan weet. Ik weet dat men heel goed op de hoogte is van de bestaande premiekorting voor ouderen. Dat moet nog blijken van de nieuwe premiekorting. Ik ben het met u eens dat de overheid een rol speelt in het bevorderen van de bekendheid daarmee.

De heer Van Hijum stelde nog specifieke vragen over de evaluatie. Ik heb net het onderscheid aangegeven tussen de evaluatie van de financiële systematiek en de evaluatie van de WIA in het algemeen. Ik hoop de Kamer dit najaar, in oktober, verder te kunnen inlichten over wat de evaluatie heeft opgeleverd en tot welke beslissingen dat leidt in relatie tot de algehele privatisering van de WGA. Ik weet niet of ik het helemaal goed beluisterde maar ik begreep uit de woorden van de heer Ulenbelt dat hij nu ook voor algehele privatisering van de WGA is, om daar weer een verzekering van te maken. Geleidelijk groeit de meerderheid die voorstander is van deze stap. Het kan natuurlijk zijn dat ik het verkeerd begrepen heb.

De heer **Ulenbelt** (SP): Voorzitter, de minister moet wel blijven nadenken. Dan snapt hij zelf ook wel dat zijn woorden kant nog wal raken.

Minister **Donner**: Ik dacht: de wonderen zijn de wereld nog niet uit.

De heer **Ulenbelt** (SP): U gelooft in wonderen. Het is fascinerend om te zien hoe een protestant zoveel katholieke trekjes krijgt. Ik kan u echter verzekeren, minister, dat dat bij de SP-fractie niet het geval is. Mijn fractie is voor een fatsoenlijke, publieke verzekering van arbeidsongeschiktheid. Dit «wonder» is daarmee uit de wereld.

Minister **Donner**: Bij u staat de orthodoxie voorop. In elk geval geloof ik dat ik tegenover de heer Van Hijum heb aangegeven wat hij al dan niet kan verwachten. De vraag in hoeverre de vervolgitkering werkt, zal zonder meer onderdeel uitmaken van de brede evaluatie. Ik ga daarmee gelijk in op vragen die mevrouw Ortega op dit punt stelde. Die vervolgitkering bij de WGA is door de Kamer en de regering met vrij grote zorg gekozen. Er is ook afgewogen of wij een glijdend systeem moeten hebben of juist niet. Er is bewust niet gekozen voor een systeem dat algemeen aanhaakt bij de hoogte van het inkomen dat men ontvangt; dat speelt in de eerste fase nog een rol. Het is vooral gericht op de omvang van de resterende in te zetten arbeidscapaciteit. Ik ben zonder meer gevoelig voor de vraag of dat voldoende duidelijk is. Wij moeten echter ook kijken naar de specifieke overwegingen voor het niet kiezen voor een glijdend systeem maar voor een meer getrappt systeem. Dat moet onderdeel uitmaken van de evaluatie.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Is de minister bereid om dit punt mee te nemen in de evaluatie van de effecten in 2010?

De heer **Van Hijum** (CDA): Natuurlijk zijn er argumenten geweest, en die moeten ook aan de orde komen in een evaluatie, om voor deze getrapte systematiek te kiezen. Ik lees echter ook in de Monitoring WGA-instromers 2006: «Van de groep gedeeltelijk arbeidsgeschikten die niet werkt, zal de komende drie en een half jaar bij ongewijzigde situatie gezien de leeftijdsopbouw jaarlijks 20% terugvallen tot maximaal de helft van het minimumloon.» De bedoeling van de systematiek is natuurlijk om zoveel mogelijk mensen aan het werk te houden en ervoor te zorgen dat mensen met de benutting van hun verdien capaciteit de loongerelateerde aanvulling kunnen benutten zonder terug te vallen op die vervolgitkeringen. Het is bedoeld als prikkel, niet om er zoveel mogelijk mensen in te parkeren. Vindt de minister dat de regeling op dit punt genoeg werkt, ook gelet op de dreigende instroom?

Minister **Donner**: Ik kan daar op dit moment geen oordeel over vellen. Ik doe aan zowel mevrouw Ortega als de heer Van Hijum de toezegging dat ik het meeneem in het plan van aanpak voor de evaluatie van de WIA zodat ook daarop de aandacht wordt gericht. Het betreft een wezenlijk onderdeel van de WGA.

Ik kom op de specifieke vragen over de behandeling van patiënten met ME/CVS. Ik heb eerder geantwoord op vragen van de Kamer ter zake. Ik wijs erop dat het altijd een onderdeel blijft van iets wat gehanteerd kan worden bij de behandeling van de verzekeringsartsen. Eerder was er aanleiding om te constateren dat er nog grote onbekendheid was bij verzekeringsartsen om dat protocol te behandelen. Dat is met het UWV opgenomen. Ik weet dat er in de afgelopen tijd heel gericht actie op is ondernomen zodat het protocol grotere bekendheid zou krijgen. Het specifieke probleem met betrekking tot Hengelo ontgaat mij vooralsnog, maar ik zal het zeker opnemen met het UWV als er signalen zijn dat protocollen niet systematisch worden gehanteerd. Ik heb die aanwijzingen op dit moment niet.

De heer **Van Hijum** (CDA): Ik dank de minister voor dit antwoord, maar het voorbeeld van Hengelo laat zien dat de toepassing niet alleen onvoldoende wordt nageleefd maar zelfs wordt genegeerd in sommige gevallen. De rechter heeft zich daar ook over uitgesproken. Ik vraag de minister om te reageren op de cijfers die wij van de Steungroep ME en arbeidsongeschiktheid krijgen. Daaruit blijkt dat tweederde van degenen die bezwaar hebben aangetekend tegen een keuring, uiteindelijk door het UWV of de rechter in het gelijk is gesteld. Dat is een indicatie dat het protocol onvoldoende wordt toegepast. Wij zijn er al zo vaak over bezig geweest. Dit kan gewoon niet. Er moet een keer een einde aan komen. Ik snap dat het weerbarstig is, maar dit moet gewoon een keer goed geregeld worden.

Minister **Donner**: Ik heb niet de indruk dat het niet goed geregeld is. Dat protocol is in overleg met alle betrokkenen tot stand gekomen. Het feit dat de rechter in één geval heeft geconstateerd dat het protocol niet juist is gehanteerd, betekent niet dat dat in het algemeen niet gedaan wordt. Op de cijfers die u noemt, heb ik nu geen onmiddellijke reactie, afgezien van een algemene maar die zal ik u besparen. Ik zal de zaak gewoon meenemen en met het UWV overleggen over de achtergrond ervan; wijst het op de specifieke ongrijpbaarheid van de verschijnselen of is het een symptoom van het feit dat er onvoldoende gewerkt wordt met het protocol? De keuring door de verzekeringsartsen gaat overigens niet om het bepalen of men een bepaalde ziekte heeft maar om het bepalen van de effecten van de klachten op de arbeidsgeschiktheid. Dat blijft altijd een fundamenteel verschillend gegeven.

De heer **Ulenbelt** (SP): Het gaat niet om de wijze waarop het protocol is toegepast. De rechter in Zutphen heeft vastgesteld dat het protocol helemaal niet is toegepast en zelfs terzijde is gelegd. De voorlichting over CVS en het protocol is pas begonnen op het moment dat een heel groot deel van de mensen al herkeurd was. Is het geen idee om een visitatiecommissie op te richten om het handelen van de verzekeringsartsen op dit gebied in kaart te laten brengen? Dan kunnen wij daarna kijken welke gevolgen dat moet hebben. Dat moeten wij niet aan het UWV vragen, want dat heeft al eerder rare antwoorden gegeven op dit punt. Wij moeten er van buitenaf naar laten kijken.

Minister **Donner**: Het feit dat de rechter dat constateert, bewijst niet dat het helemaal nooit gebeurt. De rechter heeft geconstateerd dat het in Hengelo is misgegaan maar daaruit zijn geen conclusies over het UWV in het algemeen te trekken. Ik blijf dat bestrijden. Ik blijf bovendien procedures bestrijden waarbij dwars door de procedures van de rechtsstaat heen wordt gefietst. Wij hebben het zo geregeld. Anders moeten wij ertoe overgaan dat zaken niet meer aan de rechter worden voorgelegd maar er elke keer een commissie wordt opgesteld om te kijken hoe het gaat. Er worden hier beslissingen genomen. Er worden hier beslissingen genomen met rechtsgevolgen. Iedereen wordt daarop gewezen. Uit de cijfers blijkt dat mensen de weg wel degelijk vinden als zij menen dat het onterecht is. Er wordt juist op gewezen dat in veel gevallen, ook door het UWV, wordt erkend dat het anders had gemoeten. Ook op dat punt zijn er dus geen bezwaren. Om dan iedere keer na een uitspraak een visitatiecommissie erop te zetten, is geen oplossing.

De heer **Ulenbelt** (SP): U zet mij nu neer als een klein terroristje dat door de regels van de rechtsstaat heen wil fietsen. Dat is absoluut niet de bedoeling, minister. Laten wij dat beeld gauw wegnemen. Het gaat mij om de signalen, die indertijd al aanleiding waren voor de motie-Vendrik, dat mensen met CVS niet goed behandeld worden door de verzekeringsartsen. Er komen nu zelfs uitspraken van rechters. Daar waar niemand naar het protocol gekeken heeft, zijn er fouten gemaakt. Een visitatiecommissie is heel modern en helemaal niet strijdig met de rechtsstaat, integendeel. Die is een grote hulp.

Minister **Donner**: In Nederland worden mensen voor moord veroordeeld, maar daarmee is niet bewezen dat iedereen in Nederland vermoord wordt. Zo doet u het nu klinken. Er is een rechterlijke uitspraak waaruit blijkt dat er iets misgegaan is en nu wilt u dat er onmiddellijk een commissie gaat kijken naar de zaak in den brede. Ik heb aangegeven dat er naar aanleiding van een eerdere klacht een grote inspanning is geleverd, ook vanuit de leiding van het UWV, om de protocollen ingang te doen vinden. Uit de signalen die ik krijg, bijvoorbeeld met het kwaliteitsonderzoek dat regelmatig plaatsvindt, ontstaat bij mij niet het beeld dat het op dit punt misgaat. Ik heb net toegezegd dat ik naar aanleiding van de recente informatie opnieuw zal overleggen met het UWV teneinde te bekijken wat er mis gaat. Dat verschilt echter van het organiseren van een commissie van buitenaf. Er is een zekere wijze van controleren van overheidsdiensten. Ik meen vooralsnog dat de weg die ik daarbij aanwijs de juiste is.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Voorzitter. Ook ik stelde vragen over het aantal bezwaren en beroepen dat gegrond is verklaard. De minister verdraait het nu in mijn optiek; daar val ik de heer Ulenbelt in bij. Het gaat niet om één gerechtelijke uitspraak. Van de mensen die bezwaar en beroep hebben aangetekend, heeft tweederde gelijk gekregen. De minister kan wel zeggen «mooi dat er bezwaar en beroep is en mooi dat zij gelijk krijgen» maar op het moment dat het er heel veel zijn, gaat er toch wel ergens een

belletje rinkelen. Wij hebben hier eerder Kamervragen gesteld. Misschien heeft iedereen achter deze tafel dat wel gedaan. Daarop komen kluitje-in-het-riet-antwoorden. Die tijd is nu wel voorbij. Volgens mij zeggen wij dat hier allemaal. Waar gaat het belletje rinkelen en wat gaan wij daarmee doen? Van die mooie bezwaar- en beroepsregeling heeft maar een klein deel gebruik gemaakt. Als het er veel meer waren geweest, hadden er waarschijnlijk veel meer gelijk gekregen. Dan blijkt er toch wel iets aan de hand te zijn. Nogmaals, het gaat niet om één gerechtelijke uitspraak.

Minister Donner: Ik probeer juist geen kluitje-in-het-rietantwoord te geven. Daarom zeg ik: ik bespaar u de algemene verklaring. Ik zal het opnemen met het UWV. Verder is het feit dat een bepaald percentage zaken in beroep en bezwaar recht gezet wordt helemaal niet door de rechter behandeld. In de meerderheid van de gevallen doet het UWV dat zelf. Ook op dat punt is er dus geen kwestie aan de orde. Ik zal inderdaad moeten kijken om welke gevallen het gaat. Dit betekent allemaal helemaal niet dat dit een pars pro toto is en dat van alle genomen beslissingen tweederde fout is geweest. Er wordt juist bezwaar en beroep ingediend in gevallen waarin men het gevoel heeft dat de beslissing onterecht is. Het is dus heel wel mogelijk dat het systeem wel werkt. Anders moeten wij gewoon ons rechtssysteem veranderen. Ook bij de Raad van State komt men in ongeveer 50% van de gevallen tot een oordeel voor de ene of de andere partij. Dat is echter geen teken dat de helft van de beslissingen die door de overheid genomen worden fout is.

Mevrouw Vermeij (PvdA): Maar het kan wel. Laat ik het anders formuleren. Het gevoelen bij een grote groep mensen, die er onder te leiden hebben, is dat het wel het geval is. Aan ons de taak om daarop te wijzen. U zegt dat dat niet het geval is en dat het ene geval niet betekent dat het voor de andere ook geldt, maar het kan wel.

Minister Donner: Mevrouw Vermeij, u kunt niet als vertegenwoordiger zeggen: het kan wel. Dan neemt u aan dat ons rechtssysteem en ons overheidssysteem potentieel in tweederde van de gevallen foute beslissingen nemen. Een en ander is voor u en mij aanleiding om aan de hand van de cijfers opnieuw ernaar te kijken. Wij mogen er echter niet op voorhand van uitgaan dat deze cijfers erop wijzen dat het helemaal misgaat. Er kan op enig moment een aanleiding zijn maar wij kunnen er niet hier in de Kamer van uitgaan dat als men in tweederde van de gevallen tot een beter oordeel komt, dat bewijst dat tweederde van alle beslissingen fout zijn. U zou in plaats daarvan ook kunnen zeggen: blij dat men beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald is.

Mevrouw Vermeij (PvdA): Ik luister goed naar de toezegging van de minister. Ik zeg ook niet dat tweederde van de beslissingen fout is. Het zouden er echter wel meer kunnen zijn. Als de minister daarnaar kijkt, dan wachten wij het resultaat daarvan met spanning af.

Minister Donner: Wij moeten oppassen met het voortdurend afschilderen van de overheid als struikelend gevaarte. Als dat het geval was, dan zouden niet steeds allerlei taken bij de overheid gelegd moeten worden en dan zou er gezegd moeten worden: hoe kunnen wij dat voorkomen? Wij kunnen er derhalve niet van uitgaan dat het zelfs meer zou kunnen zijn. Ik kom op de vragen van mevrouw Vermeij. Ik ben ingegaan op de liefde tussen de PvdA en de WIA. Mevrouw Vermeij is aan de ene kant blij om te constateren dat mensen aan het werk gegaan zijn maar vraagt aan de andere kant op welke manier er nog meer mensen aan het werk kunnen worden geholpen. Ik ben het daar geheel mee eens. Het uitgangspunt kan echter niet zijn, dat 100% van de mensen aan het werk wordt geholpen. Dat is een irreële doelstelling. Het gaat om mensen van wie oorspronkelijk

was vastgesteld dat zij al dan niet volledig arbeidsongeschikt waren. De herbeoordeling heeft plaatsgevonden op basis van de criteria en uitgaande van de vraag of er op dat moment nog terecht sprake was van de mate van ongeschiktheid waarvoor een beschikking en uitkering waren afgegeven. Het is heel eenvoudig een kwestie van wetshandhaving om daarvoor te kiezen. Hoe dat ook wordt gepresenteerd door de heer Ulenbelt meen ik dat uit de resultaten van het AStri-rapport blijkt dat een meerderheid van de mensen werk of meer werk hebben gevonden na de herbeoordeling. Wij moeten evenwel ook constateren dat er nog altijd een percentage overblijft waarin dit niet het geval is.

In reactie op een vraag van zowel mevrouw Vermeij als mevrouw Ortega het volgende. Het UWV streeft naar een sluitende aanpak van arbeidsongeschiktheid behoudens de gevallen waarin in het kader van de WGA geconstateerd wordt dat in ieder geval tijdelijke volledige arbeidsongeschiktheid aan de orde is. Ook dan zal ingevolge de wet een re-integratievisie moeten worden opgesteld. Ik weet dat dat op dit moment nog niet in alle gevallen lukt in relatie tot de WGA. Ik heb echter wel het beeld dat men vrij dicht in de buurt van die 100% is en dat dat ook de ambitie blijft. In de gevallen van herbeoordeling wordt er wel steeds een re-integratievisie opgesteld. Het gaat hierbij om verschillende doelgroepen. Aansluitend bij de claimbeoordeling wordt een re-integratievisie opgesteld. In andere gevallen gaat het om mensen die al in een traject zitten. Dan wordt pas op het moment dat er plaatsing is bekeken of er met de re-integratievisie aanleiding is voor een loonkostensubsidie. Weer een andere groep, met name cliënten met een werkloosheidsrecht, krijgt een uitnodiging voor een intakegesprek en worden dan doorverwezen naar een re-integratiebedrijf. Iedereen, ook als hij geen WW-recht heeft en niet officieel voor het niet werken een uitkering krijgt, wordt schriftelijk benaderd met de vraag of men opnieuw in aanmerking wenst te komen voor een re-integratietraject. De inspanning is daarop gericht.

Gevraagd is of uit het beperkte gebruik van de instrumenten van brugbanen en loonkostensubsidie afgeleid mag worden dat er onvoldoende inspanning wordt geleverd. Ik meen dat dat niet het geval is. Brugbanen en loonkostensubsidie vormen geen doel op zich maar zijn instrumenten om mensen aan het werk te helpen. Het is in zekere zin positief dat het lukt om mensen aan het werk te hebben zonder daarbij gebruik te maken van de loonkostensubsidie omdat de positie van die mensen zekerder is dan als er loonkostensubsidie wordt verstrekt. Die loonkostensubsidie houdt op een gegeven moment immers op en dan is het maar de vraag of men het werk houdt. Als men werk heeft zonder loonkostensubsidie, dan is de kans daarop aanmerkelijk groter.

Een en ander heeft geleid tot een bijstelling van de ramingen voor het gebruik dat ervan gemaakt en derhalve voor de begrotingsreservering voor het instrument. In de gevallen van de brugbanen is dat gereduceerd tot 3000. In de gevallen van de loonkostensubsidies is het aantal bijgesteld van 30 000 naar 20 000. Er is gevraagd waarom het subsidieplafond wordt gehandhaafd. Dat doet recht aan het principe van rechtszekerheid. In de oorspronkelijke regeling staat dat er gestopt wordt bij het bereiken van een bepaald plafond. Dat plafond is gelijk gebleven. Mocht er plotseeling alsnog een golf van aanvragen van loonkostensubsidie komen, dan worden die toegekend tot aan het plafond, niet tot aan het nieuw geraamde bedrag op basis van die 20 000. Als er eenmaal duidelijkheid geschapen is, dan kan die niet worden weggenomen. Wij hebben het daar morgen waarschijnlijk ook nog over.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Ik stelde ook nog een andere vraag. In relatie tot die brugbanen zijn er ook wel wat klachten, met name van re-integratiebedrijven, over het gebruik van deze regeling in relatie tot het UWV. De criteria zouden onduidelijk zijn en de doorlooptijd zou lang zijn. Kan de minister daarop ingaan? Verder ben ik benieuwd naar hoe een en ander

werkt in relatie tot de crisis. De minister wijdde daar net ook een zinsnede aan. Men kan zeggen dat het voor deze groepen lastiger wordt. Mijn inzet is dat de ambitie even groot blijft. Ook moeilijk te plaatsen mensen willen wij in deze moeilijke tijden aan het werk hebben. Wat is de inschatting van de minister op het punt van loonkostensubsidies in dezen? Enerzijds zou men kunnen zeggen dat het juist meer helpt, maar aan de andere kant is dat juist weer niet het geval. Is er in deze tijd niet een manier te verzinnen om dit middel in te zetten en herbeoordeelden weer aan het werk te krijgen?

Minister Donner: De huidige situatie op de arbeidsmarkt verandert niets aan de wijze waarop gebruik gemaakt mag worden van het instrument. Het is best mogelijk dat de resultaten minder worden; dat heb ik aangegeven. Het gaat evenwel niet om het subsidiëren van een vorm van gesubsidieerde arbeid. Het is een instrument om iemand te helpen aan een vaste baan. Vandaar ook het criterium dat er zodanig gebruik van gemaakt moet worden dat het in 50% van de gevallen leidt tot een vaste arbeidsovereenkomst. Dat is om vast te houden aan de effectiviteit van het instrument. Dat moet ook onder deze omstandigheden het criterium blijven. Het geld raak ik echt wel kwijt als het nodig is. Ik kan daar ook tijdelijk mensen mee aan het werk helpen. Dat eindigt echter op het moment dat het geld op is. Dat doet onrecht aan de mensen met een beperking die een plaats zoeken op de arbeidsmarkt. Dat mag niet afhankelijk zijn van de vraag of er voortdurend gesubsidieerde arbeid is. Er zijn verschillende instrumenten maar wij moeten ervoor oppassen om onder druk van de crisis te denken: laten wij er nog maar wat meer in stoppen. Het eind van het liedje is dan dat wij minder banen overhouden. Dat is het algemene punt. De inzet blijft hetzelfde. Die kan niet worden gemeten aan het aantal keren dat ervan gebruik wordt gemaakt. Dat blijkt ook uit de cijfers. Een van de redenen van de bijstelling was de constatering dat een veel groter deel van de mensen al een baan had en geen behoefte had aan de brugbaan. Dat is een verheugende constatering. Mevrouw Vermeij zei dat veel mensen het gevoel hebben niet te krijgen waar zij recht op hebben. Ik ben mij ervan bewust dat dat een factor is die op dit hele terrein speelt. Mensen voelen zich arbeidsongeschikt maar vervolgens wordt door een verzekeringsarts geconstateerd dat dat minder is dan hun gevoel. Tegelijkertijd blijft het enige houvast bij de uitvoering de vaststelling door de verzekeringsarts. Daarbij is uniformiteit niet per definitie te waarborgen. Het is namelijk geen exacte wetenschap. Het zal ook op ieder punt verschillend zijn. Het zal zelfs op verschillende plaatsen anders zijn. Het gevoel van arbeidsongeschikt zijn, kan in elk geval geen houvast bieden. De inzet moet zijn om mensen duidelijk te maken dat zij wel kunnen.

Mevrouw Vermeij vroeg mij nog naar de betrokkenheid van sociale partners bij de evaluatie van de WIA. Met de sociale partners wordt de opzet van het onderzoek besproken en daar worden ook de uitkomsten mee besproken. Op die wijze worden zij zoals steeds betrokken bij het onderzoek.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Voorzitter, ik probeer een tweede termijn te voorkomen. Ik ben het op het punt van dat gevoel op zich eens met de minister eens dat het geen exacte wetenschap is. Ik heb echter gemerkt dat in de publicaties van de overheid, zowel op de website van Postbus 51 als op die van het UWV, een totaal gebrek aan empathie heerst. Voor min 35 geldt: u bent niet arbeidsongeschikt. Dat kan ook anders worden gezegd. De overheid die de minister zo dierbaar is, is mij ook heel dierbaar, maar is er niet een manier om daar nog eens naar te kijken?

Minister Donner: Ik ben ten alle tijden bereid om te kijken naar de wijze waarop de communicatie plaatsvindt. Juist in deze tijd en ook vorig jaar is

er veel geïnvesteerd in campagnes als «Ik kan» – dat deden wij al voordat mijnheer Obama dat deed – juist om mensen niet te laten bepalen door het gevoel van wat zij niet kunnen maar om mensen te bepalen door het gevoel van wat zij wel kunnen. Daar zal de inzet steeds op gericht moeten zijn.

Mevrouw Ortega sprak over de terugkeerkansen. Ik dacht dat ik daarop was ingegaan, ook in reactie op de vragen van de heer Van Hijum. Ook de vraag over de re-integratievisie heb ik beantwoord. Mevrouw Ortega vroeg nog naar de klachten over de lange doorlooptijden die er zouden zijn bij de behandeling. Ik constateer in ieder geval dat werkgevers die een brugbaan hebben geopend tevreden zijn, dat 92% van de werkgevers positief oordeelt over het functioneren van de brugbaan en dat ook de personen die daarbij betrokken zijn tevreden zijn over de begeleiding die zij daarbij hebben gekregen. Ik heb opgenomen met het UWV waar de klacht over het lange wachten op een indicatie zou kunnen berusten. Het UWV herkent zich daar niet in. Zes re-integratiebedrijven geven die klacht aan, maar gebleken is dat kwesties in het merendeel van de gevallen binnen enkele dagen werden afgedaan. Er kan een vertraging ontstaan als iemand nog geen loonkostensubsidie-indicatie heeft ontvangen, maar er kan ook een vertraging ontstaan als een aanvraag niet volledig is. De inzet van het UWV is echter om alle aanvragen zo snel mogelijk en binnen korte tijd af te doen.

Mevrouw Ortega wees op de arbeidsongeschikte nuggers en de problematiek die zij ondervinden. Ik moet in alle eerlijkheid zeggen dat dat probleem primair aan de orde moet komen bij gemeenten. Strikt genomen zal daarbij gebruik gemaakt moeten worden van het WSW-instrument. Als iemand een beroep doet op een uitkering, dan is dat in deze gevallen een bijstandsuitkering, tenzij de Wajong van toepassing is. Als blijkt dat men vanwege arbeidsbeperkingen niet kan voldoen aan de sollicitatieplicht, dan moet een beroep worden gedaan op de WSW. De inzet vanuit de bijstand is erop gericht om mensen zonder uitkering zoveel mogelijk aan het werk te helpen. Daarbij zou moeten blijken of mensen beperkt zijn. Het algemene probleem herken ik niet. Het UWV is in zoverre beschikbaar op dit punt dat als er behoefte is aan expertise, deze kan worden ingeschakeld als daarnaar gevraagd wordt.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Dat is in ieder geval niet bekend bij gemeenten. Ik roep de minister op om dat bekend te maken. Ik ken een aantal gevallen van mensen die tevergeefs hebben aangeklopt bij gemeenten.

Minister **Donner**: De gemeenten zitten met het UWV op de werkpleinen. De afspraak is dat keuringen door het UWV worden gedaan. Ik weet dat gemeenten daar heel regelmatig gebruik van maken. Het is mogelijk dat een enkele gemeenteambtenaar zich daar niet van bewust is, maar het overall beeld is dat gemeenten daar heel wel van op de hoogte zijn.

De heer **Van Hijum** (CDA): Ik stel graag een aanvullende vraag op dit punt. Gemeenten kunnen toch gebruik maken van het instrumentarium uit de WIA als iemand structureel functioneel beperkt is? Dat biedt namelijk veel meer mogelijkheden om mensen aan de slag te helpen.

Minister **Donner**: De WIA-instrumenten zijn alleen van toepassing op voormalig werknemers. Wij hebben de discussie gevoerd over de Wajong. Voor degenen die daaronder vallen, kan het instrumentarium buitenom worden ingezet. Ik zal dit punt nagaan, ook in het licht van de discussie die wij daarover gevoerd hebben bij de Wajong.

Mevrouw Ortega wijst op arbeidsongeschikten die in de problemen komen door extra inkomen uit bijverdiensten. Dat kan inderdaad het geval zijn als gevolg van de systematiek die in het kader van de WAO nog

steeds geldt. Die geldt ook voor de bestaande Wajong-regeling; dat is een zogenaamde «zaagtandsystematiek» waardoor bij een kleine vooruitgang in het salaris men met een terugval geconfronteerd wordt in het inkomen. In de nieuwe regeling voor de Wajong hebben wij geprobeerd om daarvoor een antwoord te vinden. In de WGA-regeling is gekozen voor een andere systematiek die meer gericht is op het mobiliseren van de resterende arbeidscapaciteit. Ik zal dit punt opnemen met het UWV. Men moet bij het UWV natuurlijk steeds kunnen navragen wat het gevolg kan zijn van een verhoging van het inkomen. Ik kan niet garanderen dat alle werkgevers zich daar steeds van bewust zullen zijn. Ik denk dat degene die de uitkering ontvangt zich daarvan bewust moet zijn. Hij moet dat ook kunnen navragen bij het UWV. Ik ben echter bang dat het niet gerealiseerd kan worden bij alle werkgevers.

Mevrouw Ortega vroeg in het bijzonder of het maatmanloon jaarlijks bekend kan worden gemaakt. Het maatmanloon is een van de variabelen om de uitkeringshoogte vast te stellen. Het is een rekeneenheid. Het is niet mogelijk om aan het begin van het jaar het maatmanloon vast te stellen. De systematiek staat vast. Zo af en toe buigt de rechter zich erover om erover te oordelen, maar ik kan niet voor iedereen aangeven wat zijn maatmanloon is.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): De minister zegt dat hij niet kan garanderen dat alle werkgevers dat gaan doen. Ik heb gevraagd of hij dat in elk geval wil bespreken met de sociale partners. Het is wel een probleem. Het is vervelend als mensen een bonus of een periodiek van €50 hebben gekregen, zij daarmee het verdienenpercentage overschrijden en zij vervolgens een invorderingsbeschikking krijgen. Ik wil dat mensen van tevoren weten wat de gevolgen zijn.

Minister **Donner**: Dat is precies het punt, maar dat is niet iets wat ik tegen de werkgevers kan zeggen, maar juist tegen de werknemers moet zeggen. Degenen die een uitkering hebben, moeten zich ervan bewust zijn dat dat het gevolg kan zijn. Zij kunnen zich ook bij het UWV ervan vergewissen, gegeven hun uitkering, wat eventueel de gevolgen van een verhoging zijn. Ik kan dit wel opnemen met de sociale partners, maar daarmee is niet gegarandeerd dat het bij de honderdduizenden werkgevers in Nederland toegepast wordt. Het gaat om een gegeven dat primair bekend moet zijn bij degene die een uitkering heeft. Hij kan het opnemen met zijn werkgever en zeggen: het is leuk dat u mij een gratificatie wilt geven, maar dat zou voor mij nadelige gevolgen hebben. Langs die kant is het voor te leggen aan de werkgever. Ik kan dat niet langs de weg van overleg met de sociale partners organiseren.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik vind dat het UWV dat nog duidelijker moet communiceren aan de uitkeringsgerechtigden zodat zij klip en klaar weten dat zij voor elke extra euro aan de deur van het UWV moeten kloppen. Ik vraag mij wel af hoeveel bureaucratie dat allemaal oplevert. Mensen weten dan in elk geval wel wat het voor hen betekent zodat zij niet geconfronteerd worden met een invorderingsbeschikking.

Minister **Donner**: Mensen krijgen die informatie meestal op het moment dat zij een uitkering krijgen. Die informatie zijn zij doorgaans echter weer vergeten op het moment dat zij een verhoging krijgen. Ik kan het UWV niet vragen om dagelijks de cliënten te waarschuwen voor loonsverhoging. Die informatie is er en wordt ook gegeven bij de uitkering. Die kan bij navraag ook steeds verkregen worden.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): De minister maakt er een karikatuur van. Ik heb niet gezegd dat het UWV dat iedere dag moet aangeven. Ik heb alleen gezegd dat iemand op elk moment dat hij iets extra's

krijgt op de deur van het UWV moet kloppen, als dat hetgeen is wat de minister wil. Ik stel voor dat het UWV in het algemeen duidelijker hierover communiceert in de richting van medewerkers. Niemand zit precies uit te rekenen hoeveel hij precies mag bijverdienen.

Minister **Donner**: Ik ben het er helemaal mee eens dat als iemand ernaar vraagt, hij die informatie moet kunnen krijgen. Dat hoeft niet slechts bij het UWV, maar ook bij het re-integratiebureau. Ik ben in het afgelopen jaar een geval tegengekomen waarin er foute informatie verstrekt was; dat is rechtgezet door het UWV, hoewel de informatie afkomstig was van het re-integratiebureau. Wij zijn het op dit punt dus eens. Ik kan echter niet van het UWV verlangen om steeds aan het einde van het jaar tegen iedereen te zeggen: pas op, wees niet te dankbaar.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Ik heb nog een vraag gesteld over het verzoek van de arbeidsongeschikte om advies in te winnen bij de specialist of huisarts. Ik vraag dit in het kader van ME/CVS. De arbeidsdeskundige weet vaak niet wat de ziekte of beperking van mensen überhaupt inhoudt.

Minister **Donner**: In het kader van de Wajong heb ik toegezegd om te kijken hoe dat kan functioneren. Staat u mij toe om dat eerst uit te werken. Aan de hand van die informatie kan bezien worden in hoeverre het vervolgens in andere gevallen gebruikt kan worden. Ik ben anders met twee keer dezelfde vraag langs verschillende lijnen bezig. De heer Blok vroeg mij waarom 41% niet aan het werk is. Hij doelt daarmee op de totale groep herbeoordeelden van wie de uitkering is verlaagd of beëindigd; in 2005 was dat 40%, in 2006 35%.

De heer **Blok** (VVD): Dat was niet mijn vraag.

Minister **Donner**: Ik herformuleerde juist om na te gaan wat uw vraag wel was.

De heer **Blok** (VVD): Uit mijn hoofd vindt 14% van de mensen die volledig afgekeurd zijn toch werk. Ik vind dat wel goed nieuws, maar het roept ook vragen op over de kwaliteit van de keuring.

Minister **Donner**: Uitgangspunt, ook bij de WAO, is dat men zelf werk mag vinden. Ik heb tegen mevrouw Vermeij gezegd dat ik niet kan afgaan op het gevoel van arbeidsongeschikt zijn. Het oordeel van de deskundige aan de hand van de protocollen is bepalen. Dat geldt ook de andere kant op. Het is goed mogelijk dat iemand die voor 80% of 100% is afgekeurd werk vindt en dat een tijdlang doet. Dat kan op den duur gevolgen hebben voor de herbeoordeling. Mogelijk wordt hij meer arbeidsgeschikt bevonden dan gebleken is bij de keuring. Dat maakt een onderdeel uit van het proces en daar zijn de herkeuringen ook voor. Het enkele feit dat iemand met een WAO-uitkering werk gevonden heeft, is positief. Het betekent echter niet dat het systeem fout is.

De heer **Blok** (VVD): Ik ben er ook blij over, maar het kan niet allebei waar zijn. Het is geen leuke mededeling om te horen dat je 100% arbeidsongeschikt bent en niet kunt werken. Daar is de uitkering ook op gebaseerd. Het is onmogelijk dat een groot deel van de mensen die arbeidsongeschikt is bevonden – als het een incident was, dan kon het daarbij worden gelaten – toch werk vindt. Aan de ene kant is het goed nieuws, en daar zijn wij het ook met elkaar over eens, maar aan de andere kant roept het onmiddellijk vragen op over de kwaliteit van de keuring.

Minister **Donner**: Nee. De heer Ulenbelt kan de vraag precies andersom stellen: als iemand arbeidsgeschikt wordt bevonden maar geen baan vindt, zegt dat dan iets over de kwaliteit van de keuring? U zou als eerste zeggen dat dat niets zegt over de kwaliteit van de keuring. In het omgekeerde geval is dat dan ook niet het geval.

De heer **Blok** (VVD): Logica is niet het sterkste punt van deze minister. Er zijn ook gezonde mensen die geen werk kunnen vinden. Op iedere arbeidsmarkt bestaat arbeidsongeschiktheid. Dat deel van de redenering gaat dus niet op. Nogmaals, het is nogal wat als iemand volledig arbeidsongeschikt wordt verklaard. Als 14% daarvan alsnog werk vindt, dan is er iets met die keuring aan de hand.

Minister **Donner**: Bij een arbeidsongeschiktheid van 80% geldt dat men volledig arbeidsongeschikt is. Impliciet is er dus altijd een restant van 20% arbeidsgeschiktheid. Het enkele feit dat men toch werk gevonden heeft, slaat ook dan niet terug op de keuring. Dat kan liggen in de bijzondere aard van het werk of in de bijzondere aard van de persoon. Het kan op termijn heel wel doorwerken in de beoordeling van de arbeidsongeschiktheid. Het bewijst echter niet dat de keuringen niet juist zijn. De vragen over de brugbanen en het subsidieplafond heb ik net beantwoord. Het standpunt over de privatisering heb ik dacht ik ook gegeven in reactie op de heer Van Hijum.

De heer Ulenbelt ging in op de cijfers van het AStri-rapport. Ik ben van mening dat die cijfers wel kloppen, dat de AStri op diverse peilmomenten, namelijk op vier, acht en achttien maanden, twee groepen heeft gevolgd, cohort 2005 en 2006. Het is bezien op arbeidsmarktpositie en inkomenspositie. Het laatste reguliere onderzoek van AStri dateert van april 2008. Ik heb een AStri-meting gevraagd om met name de werkhervatting op langere termijn te meten. Die ligt nu voor en laat een stijgende werkhervatting zien en een stijging van de duurzaamheid van die arbeid. Die opzet van het AStri-onderzoek en eerdere rapporten hebben wij besproken. Als de uitkomst anders is dan het beeld dat de heer Ulenbelt heeft van de regeling, kan hij niet zeggen dat het onderzoek niet deugt en er een ander onderzoek moet worden uitgevoerd waarvan de uitkomsten zijn beeld wel ondersteunen. Het AStri-onderzoek betreft verschillende groepen.

De heer Ulenbelt wijst op de groep mensen die geen werk hadden en stelt, op basis van de cijfers uit datzelfde AStri-onderzoek, dat van de mensen die geen werk hadden slechts 25% een vaste baan heeft. Hij moet dan ook constateren dat van de herbeoordeelden die na herbeoordeling aan de slag zijn gekomen, de helft na achttien maanden een stabiele positie op de arbeidsmarkt had in de vorm van een vast contract of uitzicht op een dergelijke verhouding. Dat percentage is na tweeënhalft jaar gestegen naar 60 tot 70. Daar gaat het om. De heer Ulenbelt kan natuurlijk zeggen dat hij niet de mensen meetelt die al een baan hadden. Hij kan ervoor kiezen om alleen te kijken naar de mensen die geen baan hebben, maar ik kijk naar het totale resultaat. Niet iedereen heeft een baan gevonden; ik zou graag zien dat dat wel was gelukt. Het bewijst echter niet dat de herbeoordeling onjuist was. Dit is hetzelfde antwoord dat ik net gegeven heb aan de heer Blok. Die herbeoordeling berust op de constatering dat al dan niet sprake is van arbeidscapaciteit. De ene keer kan de conclusie zijn dat er geen arbeidscapaciteit is maar kan die er vervolgens toch blijken te zijn en de andere keer is er wel arbeidscapaciteit vastgesteld maar wordt er geen baan gevonden. Dat zijn andere vragen.

De heer **Ulenbelt** (SP): Het ging om activering. Ik versta daaronder dat mensen die geen werk hebben aan werk worden geholpen. Dat lijkt mij een juiste definitie. Als maar 25% van de mensen die geen werk hadden na herbeoordeling werk vinden, dan is dat mooi voor die mensen, maar

dan is dat geen succes te noemen. Daarbij is die conclusie ook nog eens gebaseerd op de situatie van 154 mensen. Drijfzand! Ik stel daarom voor om de UWV-gegevens te koppelen aan die van de Belastingdienst zodat er een volledig overzicht ontstaat van de mensen, van hun oude uitkerings-situatie afgezet tegen de huidige situatie en van hun bron van inkomsten. Dan kunnen wij zien of mensen er al dan niet op vooruit zijn gegaan.

Minister **Donner**: U maakt eerst een herdefiniëring van wat u wilt meten. U zegt dat het u alleen gaat om een activering zodat mensen die geen baan hebben een baan krijgen. Op basis daarvan constateert u dat slechts een kwart van de herbeoordeelden een baan heeft gevonden. Bij de herbeoordelingen bleek echter juist dat een groot aantal van de mensen al een baan had, ook omdat het niet alleen ging om herbeoordelingen van mensen die volledig arbeidsongeschikt waren, maar ook om herbeoordelingen van mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt waren. U kunt niet de meetlat precies naar uw behoeften vastzetten en op basis daarvan beweren dat het resultaat pover is. De meetlat is hier ettelijke keren aan de orde geweest. Bij de eerste rapporten stelde u dat het resultaat niet mooi was. Toen accepteerde u de meetlat maar vond u het resultaat onvoldoende. Nu blijkt het resultaat voldoende te zijn, maar vindt u dat de meetlat niet deugt. Nu wilt u een andere meetlat.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik heb steeds dezelfde meetlat gebruikt. Mensen die al werk hebben – arbeidsongeschikte mensen die vooral vaak deeltijd-baantjes hebben – hoeven niet geactiveerd te worden. Dat is al geregeld. Die werken, precies zoals u wilt. Er moet dus gekeken worden naar de mensen die geen werk hadden op het moment van herbeoordeling. Van hen heeft 25% een baan gevonden, zelfs met een vast contract. Dat is mooi, maar dat is geen succes te noemen. Het gaat niet om het veranderen van de meetlat. U moet gewoon goed blijven tellen.

Minister **Donner**: Ik tel niet eens zelf. Wij hebben dat uitbesteed aan het AStri. Er is steeds geteld zoals vanaf het begin de bedoeling was. Niet alleen zijn degenen geteld die eerst geen werk hadden en vervolgens werk hebben gevonden. Er is ook geteld of de herbeoordeling tot meer werk heeft geleid. Dat geldt evenzeer voor degenen die wel werk hadden en in de tussentijd meer zijn gaan werken. Ik meen dat dat de hele opzet van de herbeoordeling is geweest, ook vanaf het begin van de discussies daarover. U hebt daarover een ander standpunt ingenomen, maar u kunt nu niet constateren dat de uitkomst niet de juiste is. Natuurlijk kunt u ervoor kiezen om naar het effect van een bepaalde groep te kijken. Ik zie echter niet in waarom nog een ander onderzoek moet worden gedaan om nog iets anders aan te tonen. Ik blijf zoveel mogelijk bij dezelfde meetlat. De heer Ulenbelt stelde dat de herbeoordelingsoperatie één jaar zou duren. Ik ben mij daarvan bewust; het idee was dat dat mooi gedaan kon worden in het jaar dat van de één jaar inlooptijd naar de twee jaar inlooptijd werd gegaan. Het is niet helemaal juist dat de operatie slechts een jaar zou duren. In de oorspronkelijke opzet was daar ook al twee en een half jaar voor uitgetrokken, zij het met de bulk in het eerste jaar. Het ging om een operatie die zo'n 345 000 personen betrof, waarvan ook de dossiers moesten worden behandeld. Dat is met de nodige zorgvuldigheid gedaan, met re-integratieaanboden. Een belangrijk element was ook dat aan het begin van dit kabinet, vanwege de afspraken, een deel opnieuw herbeoordeeld moest worden vanwege een wijziging van beleid. Er is toen gekozen op basis van prioriteiten en er is gekeken naar wie er het kortst in zaten, het jongst waren en de meeste kansen hadden. Zij zijn bij voorrang behandeld. Dat heeft ertoe geleid dat de operatie uiteindelijk langer heeft geduurd dan oorspronkelijk de bedoeling was. Wij hoeven echter niet met de heer Blok te betrouwen dat de grens naar beneden is verlegd. Van de groep mensen die langer weg was van de arbeidsmarkt bleek in een

steeds geringer percentage de herbeoordeling te leiden tot een wijziging in arbeidsgeschiktheid. Ook op dat punt vind ik dat wij tevreden mogen zijn over de operatie, hoezeer ik ook erken dat die meer tijd heeft gekost dan oorspronkelijk de bedoeling was.

De heer **Ulenbelt** vroeg mij naar de besparingen bij de herbeoordelingen. Aan bespaarde WAO-, WAZ- en Wajong-uitkeringen gaat het om ongeveer 1120 mln. Een deel van de uitkeringsgerechtigden maken nu aanspraak op andere uitkeringen, zoals de WW en de bijstand. Van die 1120 mln. kan dus 550 mln. worden afgetrokken. De hele operatie heeft ongeveer 190 mln. gekost. Dat leidt tot een netto besparing in de periode van de herbeoordelingoperatie van ongeveer 375 mln. wat minder is dan gedacht. Dat is evenwel een probleem voor de toekomstige begrotingen.

De heer **Van Hijum** (CDA): Ik neem aan dat die besparing een structureel karakter draagt en dat de uitgaven voor de herbeoordeling van het UWV, de kosten die de minister opvoert, incidenteel van aard zijn. De vraag is of het rekensommetje dus helemaal klopt.

Minister **Donner**: Het kan zijn dat wij ons in het verleden rijker gerekend hebben. Dat moet dan rechtgezet worden in de overheidsfinanciën.

De heer **Van Hijum** (CDA): Kan de minister aangeven hoe groot het verschil is?

Minister **Donner**: Nu nog niet. Ik geef slechts een waarschuwing.

De heer **Ulenbelt** (SP): De cijfers spreken dus voor zich. Als er voor 1120 mln. aan WAO wordt uitgekeerd en er vervolgens voor de helft, 550 mln., wordt verschoven naar andere uitkeringen, dan zijn mensen in ieder geval niet aan het werk. Dan kan de minister toch niet zeggen dat het gelukt is? Die mensen staan nog steeds aan de kant, alleen in een andere uitkering, zoals de bijstand, dus in een lagere uitkering. Dan is mijn stelling – geen werk, lager inkomen – toch volstrekt correct?

Minister **Donner**: Om die reden hebben wij het AStri-rapport laten opstellen: om een beeld te krijgen van de werkelijkheid op dat terrein. In uw visie is een WAO-uitkering een van de mogelijkheden om mensen aan een inkomen te helpen. Ik ga ervan uit dat de WAO bedoeld is voor de mensen die arbeidsongeschikt zijn. De overheid heeft de plicht om steeds te controleren of er terecht een uitkering wordt toegekend of onthouden. Er zijn ook mensen die een hogere uitkering hebben gekregen op basis van de herbeoordeling. Voor het overige zitten mensen in dezelfde positie als mensen die hun werk verliezen of in de bijstand komen. Het feit dat men eerst in de WAO zat, is geen reden om te stellen dat voor hen een andere situatie is ontstaan. Men zit in die uitkering en zal voorwerp zijn van alle instrumenten die wij in het kader van die uitkering hebben om mensen weer naar die arbeidsmarkt terug te brengen. Afgezien van de periode vanaf januari werkte dat ook. Het aantal uitkeringen over de hele vorige periode is gedaald. Dat blijkt ook uit het AStri-rapport. Ik zie dus niet wat het probleem is. Dit is een bewust onderdeel geweest van de ramingen van wat het zou opleveren. De overheid geeft niet geld uit om het maar uit te geven. Het uitgangspunt is dat iedereen de verantwoordelijkheid voor zichzelf draagt. Ik steun de mensen die daartoe niet zelf in staat zijn, waaronder de arbeidsongeschikten. Dat legt evenwel bij de overheid de plicht om steeds te controleren, ook ter bescherming van degenen die de kosten daarvan dragen, of dat terecht is of niet.

De heer **Ulenbelt** (SP): De kritiek die er bij aanvang was, namelijk dat de polisvoorwaarden werden gewijzigd om te bezuinigen, bevestigt u hier vanmiddag met de cijfers die u presenteert.

Minister **Donner**: Nee. Die discussie heeft toen plaatsgevonden. Het is niet een kwestie van polisvoorwaarden, want het gaat om een publiekrechtelijke regeling. De premies worden publiekrechtelijk geregeld. Men kiest niet zelf voor de regeling; men moet in de regeling zitten. Ik zie niet dat deze cijfers bevestigen dat de polisvoorwaarden gewijzigd zijn. Die 550 mln. is een constatering. U vroeg naar de periode 2004 tot en met 2007. Dat is geen statisch gegeven. Het bedrag is in 2008 weer verder afgenomen. De periode 2004 tot en met 2007 omvat een deel van de vorige crisis die ook een hoger beroep op de bijstand en de WW deed. Uit het AStri-rapport blijkt dat in de eerste periode de hervatting van werk minder was. Het bevestigt de hele vooronderstelling van de herbeoordelingoperatie, namelijk dat deze gunstig is voor de werkhervatting van mensen die voor die tijd in een uitkering zaten zonder werk. Het is geen miskenning van de gevallen waarin mensen nog geen werk gevonden hebben en zich minder gelukkig voelen in de situatie waarin zij gekomen zijn. Het gaat echter niet aan om regelingen te gebruiken voor een ander doel dan waarvoor zij bedoeld zijn. Dat is hier gebeurd.

Er zijn in totaal 32 000 bezwaar- en beroepsschriften ingediend. Dat maakt 9% van de 343 000 mensen die het aangaat. In circa 108 000 gevallen is een uitkering verlaagd of beëindigd en in 28 000 gevallen is daartegen een bezwaarschrift ingediend. Dat is ongeveer een kwart van het geheel. Uiteraard hebben van die laatste groep mensen meer bezwaar gemaakt dan van de groep waarvan de uitkering ongewijzigd bleef of verhoogd werd. In een derde van de gevallen is in de bezwaarfase het bezwaar gegrond verklaard. Dat gebeurde in 3% van de gevallen. Bij de helft van de bezwaarzaken werd geconstateerd dat het primaire oordeel juist was. Gelet op de eerdere discussie merk ik op dat het systeem bedoeld is om bij dit soort grote aantallen bij bezwaar opnieuw naar zaken te kunnen kijken. Het feit dat in een derde van de gevallen geconstateerd is dat er reden was om tot herziening te komen, bewijst niet dat een derde van alle genomen beslissingen fout was. In 7000 gevallen is na de bezwaarprocedure het beroep bij de rechtbank aangetekend. Een derde van de gevallen is toen alsnog gegrond verklaard. In 20% van de gevallen is het bezwaar ingetrokken.

Dan rest alleen nog de vraag over de vervolguutkering, maar ik heb in reactie op de vragen van de heer Van Hijum aangegeven wanneer de Kamer het standpunt daarover kan verwachten.

De heer **Ulenbelt** wil de herbeoordelingoperatie niet sluiten. Gegeven mijn door hem waargenomen katholieke karakter ben ik met hem eens dat wij niet de wonderen de wereld uit moeten helpen maar toch constateren dat de herbeoordeling afgelopen is.

De heer **Ulenbelt** (SP): Ik heb mij erover verbaasd dat de cijfers die nu genoemd werden niet bij de stukken zaten. Kan de minister die alsnog zwart op wit, onderbouwd, aan de Kamer kunnen sturen zodat die haar controlerende werk kan doen?

Minister **Donner**: De cijfers staan in de rapportage van het UWV die de Kamer ontvangen heeft. Ik geef gaarne aan op welke bladzijde die staan. Mag ik dat in tweede termijn doen?

De heer **Ulenbelt** (SP): Het misverstand is al opgehelderd. Wij hebben die cijfers niet gekregen maar het rapport ligt ter inzage bij het CIP.

Minister **Donner**: Zij zijn in elk geval niet anders dan zoals ik heb opgelezen.

De heer **Ulenbelt** (SP): Wij moeten ze toch even zien.

De **voorzitter**: Mag ik de conclusie trekken dat een tweede termijn niet noodzakelijk is? Ik zie dat mevrouw Ortega-Martijn nog een vraag wil stellen. Ik geef haar daartoe gelegenheid.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): Voorzitter. Het gaat om de reactie van de minister op de berekening van het maatmanloon op basis van prijs- en loonindex in januari. Op 1 januari zal de verdien capaciteit herberekend moeten worden zodat mensen weten hoeveel dat is en zij ervoor kunnen zorgen dat zij niet over de schreef gaan. Dat heb ik gevraagd. Het wordt op dit moment niet berekend en bekend gemaakt. Mijn vraag is of dat niet moet gebeuren.

Minister **Donner**: Ik houd dit punt graag in beraad en stuur u daarop zo snel mogelijk een schriftelijke reactie.

De heer **Ulenbelt** (SP): Voorzitter. De minister wil dit wonder sluiten maar de bedoeling was toch activering? De afgelopen maanden zijn er nog mensen gekeurd. De herbeoordelingoperatie kan toch pas worden beëindigd als wij weten of deze mensen aan het werk zijn? Wij kunnen dit wonder dan toch nu niet sluiten?

Minister **Donner**: Dan zijn wij het daarover eens.

De **voorzitter**: Ik constateer dat wij aan het einde zijn gekomen van dit algemeen overleg. Ik memoreer graag de toezeggingen van de minister en ga daarbij niet alleen langs de formele toezeggingen maar loop in het algemeen een aantal zaken langs.

De minister neemt met het UWV op: de hoge mate van gevallen waarin bezwaar en beroep in geval van herkeuring gegrond worden verklaard en de toepassing van de geldende protocollen. Hij kijkt ook opnieuw naar de cijfers die daarover beschikbaar zijn gekomen. De minister gaat verder na in hoeverre het re-integratie-instrument WIA ook beschikbaar kan zijn voor arbeidsongeschikte nuggers. Hij heeft toegezegd dat hij de motie van mevrouw Ortega-Martijn over de beschikbaarheid van de informatie van artsen en specialisten voor keuringsartsen uitwerkt. Op basis van die uitwerking beziet hij of dat van toepassing kan zijn op de herkeuring voor de WIA. De minister gaat de cijfers besparing en kosten van de herbeoordelingsoperatie naar de Kamer sturen. De laatste toezegging die hij aan mevrouw Ortega-Martijn heeft gedaan, heb ik gemist.

Minister **Donner**: Mevrouw Ortega-Martijn zei dat steeds aan het begin van het jaar de maatmanberekening verandert vanwege de wijziging van kosten en prijzen, waardoor de verdien capaciteit verandert. Ik moet bezien hoe dat zit. Ik heb overigens niet toegezegd de cijfers van de besparing van de kosten van de herbeoordelingoperatie toe te sturen. Ik heb die net voorgelezen. Het ging om de gegevens van bezwaar en beroep van de herbeoordelingen. Die doe ik de Kamer toekomen. Ik wijs erop dat de cijfers op bladzijde 25 staan van de eindrapportage van de herbeoordelingsrapportage van het UWV die bij brief van 22 juni aan de Tweede Kamer is gezonden.

De **voorzitter**: Ik ga ervan uit dat die vraag hiermee voldoende beantwoord is. Die schrap ik van de lijst.

Minister **Donner**: En ik klonk positiever over het punt van kijken in hoeverre de verzekeringsartsen contact opnemen met de artsen. Ik heb gezegd dat dat nu bekeken wordt voor de Wajong. Bevindingen kunnen uiteraard in beginsel ook breder worden toegepast in andere gevallen van arbeidsongeschiktheid.

Mevrouw **Ortega-Martijn** (ChristenUnie): De minister heeft ook toegezegd om bij de evaluatie in 2010 de vervolgitkering te betrekken.

De **voorzitter**: Dat klopt. Kan de minister aangeven wanneer wij de brief over de toezegging aan mevrouw Ortega-Martijn kunnen ontvangen?

Minister **Donner**: Ik probeer die te sturen voordat ik met vakantie ga. Anders ontvangt u die heel kort na mijn terugkomst.

De **voorzitter**: Ik dank iedereen en sluit de vergadering.